

Primljeno: 23.06.2022				
Org. jedi.	Klas. znak	Redr. broj	Prilog	Vrijednost
	02-607/22	-46/58UP	-78/1104P	

IZVJEŠTAJ O REAKREDITACIJI

ORGANIZACIONA JEDINICA

BIOTEHNIČKI FAKULTET UNIVERZITETA CRNE GORE

Agencija za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja Crne Gore dana 12.04.2022. godine je donijela Odluku o obrazovanju komisije za reakreditaciju Univerziteta Crne Gore (br. 02-607/22-46/58UP od 12.04.2022. godine, br. 02-607/22-52/61UP od 21.04.2022. godine, br. 02-607/22-55/65UP od 04.05.2022. godine i br. 02-607/22-60/70UP od 11.05.2022. godine, Prilog 1).

Komisija je imala zadatak da razmotri zahtjev za reakreditaciju organizacione jedinice Biotehnički fakultet Univerziteta Crne Gore sa izvještajem o samoevaluaciji i ostalom relevantnom dokumentacijom, te da na osnovu neposredne provjere činjeničnog stanja, dostavi Agenciji izvještaj o reakreditaciji organizacione jedinice Biotehnički fakultet Univerziteta Crne Gore, njegove usklađenosti sa akademskim i profesionalnim potrebama i usvojenim standardima i kriterijumima.

Komisija je detaljno proučila zahtjev za reakreditaciju sa izvještajem o samoevaluaciji organizacione jedinice Biotehnički fakultet, Univerziteta Crne Gore, dopunu dokumentacije kao i drugu priloženu dokumentaciju. U cilju neposredne provjere činjeničnog stanja, Komisija je obavila posjetu organizacionoj jedinici Biotehnički fakultet Univerziteta Crne Gore, dana 07/06/2022 (Prilog 2) tokom koje su obavljani razgovori sa rukovodstvom organizacione jedinice, dekanom i prodekanima za nastavu, članovima Komisije za samoevaluaciju, članovima Komisije za pripremu dokumentacije za reakreditaciju, zatim sa administrativnim osobljem, studentima i predstavnicima privrede. Tokom posjete su razjašnjene nedoumice u vezi ocjene ispunjenosti određenih standarda. Na osnovu predate i tražene dopunjene dokumentacije, a poštujući Zakon o visokom obrazovanju Crne Gore, Pravila o postupku reakreditacije i Standarde i smjernice za reakreditaciju propisane od strane Agencije za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja, kao i ostale propise koji regulišu oblast visokog obrazovanja, Komisija je stekla uvid u sve elemente koji su bili neophodni za donošenje reakreditacionog stava o ispunjenosti standarda.

U skladu sa prethodno navedenim, Komisija, u postupku reakreditacije Univerziteta Crne Gore (sa organizacionim jedinicama) podnosi sljedeći izvještaj o reakreditaciji za organizacionu jedinicu Biotehnički fakultet, Univerziteta Crne Gore.

OPŠTI PODACI

Naziv ustanove:	Univerzitet Crne Gore
Naziv organizacione jedinice:	Biotehnički fakultet
Studijski programi:	<ul style="list-style-type: none"> ● Osnovni akademski studijski program Biljna proizvodnja (180 ECTS kredita). ● Osnovni akademski studijski program Animalna proizvodnja (180 ECTS kredita). ● Master akademski studijski program Voćarstvo, vinogradarstvo i vinarstvo (120 ECTS kredita). ● Master akademski studijski program Ratarstvo i povrtarstvo (120 ECTS kredita). ● Master akademski studijski program Zaštita bilja (120 ECTS kredita). ● Master akademski studijski program Tehnologije u animalnoj proizvodnji (120 ECTS kredita). ● Master akademski studijski program Agrobiznis i ruralni razvoj (120 ECTS kredita). ● Master akademski studijski program Bezbjednost hrane (120 ECTS kredita). ● Doktorski akademski studijski program Biotehnika (180 ECTS kredita). ● Osnovni primijenjeni studijski program Mediteransko voćarstvo u Baru (180 ECTS kredita). ● Osnovni primijenjeni studijski program Kontinentalno voćarstvo i ljekovito bilje u Bijelom Polju (180 ECTS kredita, 3 godine). ● Master primijenjeni studijski program Rasadničarstvo u Baru (120 ECTS kredita). ● Master primijenjeni studijski program Kontinentalno voćarstvo i ljekovito bilje u Bijelom Polju (120 ECTS kredita).
Naučna oblast:	Poljoprivredne nauke

Obrazac za

**IZVJEŠTAJ O REAKREDITACIJI BIOTEHNIČKOG FAKULTETA
UNIVERZITETA CRNA GORA
sa uputstvom**

Komisija u ocjeni ispunjenosti standarda i njihovih kriterijuma za eksternu evaluaciju ustanove koristi sljedeće kriterijume za ocjenjivanje:

- Eliminacioni kriterijum u slučaju kada neispunjavanje standarda ili njegovih elemenata uslovljava negativan reakreditacioni stav - odbijanje zahtjeva za reakreditaciju;
- Potreban kriterijum u slučaju kada standard ili njegovi kriterijumi nijesu ispunjeni, ali se proces reakreditacije i realizacija studijskih programa mogu nastaviti ako kriterijum može biti ispunjen u periodu koji je određen preporukom komisije.

U **komentarima**, eksperti u komisiji daju svoje jedinstveno mišljenje o:

- ispunjenosti ili djelimičnoj ispunjenosti standarda i njegovih elemenata,
- mjeri usklađenosti organizacije rada ustanove i planirane realizacije studijskih programa sa važećim standardima, nacionalnim dokumentima i dokumentima Evropskog prostora visokog obrazovanja,
- potrebi za dodatnim objašnjenjima,
- preporuci za ispunjavanje standarda i kriterijuma,
- korekcijama koje je potrebno pripremiti i korekcijama koje je potrebno izvršiti,
- rokovima za korekcije,
- prednostima i nedostacima ispunjenosti određenih standarda, odnosno kriterijuma,
- svim ostalim pitanjima koja se tiču ocjene ispunjenosti standarda, odnosno kriterijuma.

Početna faza ispunjenosti standarda ili pojedinačnog kriterijuma podrazumijeva da je plan za njegovo ispunjavanje odobren od organa upravljanja ustanovom ili organizacionom jedinicom, ili da je započeta implementacija standarda, odnosno kriterijuma.

STANDARD 1. POLITIKA OBEZBJEĐENJA KVALITETA

Ustanove treba da imaju politiku obezbjeđenja kvaliteta koja je javna i koja predstavlja dio njihovog strateškog upravljanja. Unutrašnji akteri treba da izgrađuju i implementiraju ovu politiku kroz odgovarajuće strukture i procese, uz uključivanje spoljnih aktera.

Smjernice:

Politike i procesi su glavni nosioci koherentnog sistema za obezbjeđenje kvaliteta ustanove koji obrazuje ciklus za stalno poboljšanje i doprinosi odgovornosti ustanove. Takav sistem pruža podršku razvoju kulture kvaliteta u kojoj svi unutrašnji akteri preuzimaju odgovornost za kvalitet i uključeni su u obezbjeđenje kvaliteta na svim nivoima ustanove. Kako bi se to i omogućilo, politika ima formalan status i javno je dostupna.

Politike obezbjeđenja kvaliteta su najdjelotvornije kad odražavaju odnos između istraživačkog rada, učenja i nastave, te uzimaju u obzir nacionalni kontekst u kojem ustanova djeluje, institucionalni kontekst, kao i njen strateški pristup. Takvom politikom pruža se podrška:

- organizaciji sistema za obezbjeđenje kvaliteta;
- odsjecima, školama, fakultetima i drugim organizacionim jedinicima, kao i upravi ustanove, zaposlenim pojedincima i studentima, da preuzmu svoje odgovornosti u pogledu obezbjeđenja kvaliteta;
- akademskom integritetu i slobodama, pri čemu se budno pazi na mogućnost pojave akademskih prevara;
- zaštiti od netolerantnosti bilo koje vrste ili diskriminacije usmjerene protiv studenata ili zaposlenih;
- uključivanju spoljnih aktera u obezbjeđenje kvaliteta.

Politika se provodi kroz niz procesa za unutrašnje obezbjeđenje kvaliteta koji omogućavaju učešće cjelokupne ustanove. Odluku o tome na koji način će se politika sprovoditi, pratiti i revidirati donosi ustanova.

Politikom obezbjeđenja kvaliteta takođe su obuhvaćeni i svi kriterijumi aktivnosti ustanove, koji su podugovoreni ili koje realizuju druge strane.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
a. Politika obezbjeđenja kvaliteta formalno usvojena i javno dostupna (datum usvajanja, internet stranica sa javno dostupnim dokumentom).	Ispunjeno	Eliminacioni

Komentar

Na osnovu priložene dokumentacije i razgovora tokom posjete članovi Komisije konstatuju da Biotehnički fakultet Univerziteta Crne Gore razvija politiku obezbjeđenja kvaliteta koja je formalno usvojena i javno dostupna.

Evidente su jasne namjere za kontinuirano unaprijeđenje kvaliteta obrazovne i naučno-istraživačke delatnosti implementacijom politike obezbjeđenja kvaliteta prezentovane u javno dostupnim dokumentima.

Normativnim aktima je postavljen pravni okvir za obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja na Univerzitetu Crne Gore.

(1) Statut Univerziteta Crne Gore, kao glavni i krovni akt (odredbe od člana 109 do 115) definišu proceduru samoevaluacije i ocjene kvaliteta. Definisani su uslovi potrebni za obezbjeđenje kvaliteta, postizanje kvalitetnijeg i konkurentnog visokog obrazovanja, nadležnosti nosilaca sistema kvaliteta, stručna tijela i

procedure. Centar za unapređenje kvaliteta je uspostavljen kao dio organizacione strukture Rektorata i nadležan je za funkcionisanje sistema za obezbjeđenje i unaprijeđenje kvaliteta na Univerzitetu. U okviru Centra je formiran i funkcionalan Odbor za upravljanje sistemom kvaliteta koji predstavlja stručno i savjetno tijelo Centra. Članove odbora imenuje Senat. Detaljne informacija o Centru su javno dostupne na linku: <https://www.ucg.ac.me/rektorat/kvalitet>

(2) Pravilnik o organizaciji i radu sistema za osiguranje i unaprijeđenje kvaliteta na Univerzitetu Crne Gore (Bilten broj 343, 30. april 2015. godine) je usvojen od strane rukovodećih tijela Univerziteta Crne Gore. Pravilnik je dostupan na linku:

https://www.ucg.ac.me/skladiste/blog_1015/objava_38310/fajlovi/PRAVILNIK.pdf

(3) Standardi i indikatori za obezbjeđenje i unaprijeđenje kvaliteta i samoevaluacije, koje je izradio Odbor za upravljanje sistemom kvaliteta. Dokument je usvojen na sjednici odbora 13.12.2019. godine, a potom i sjednicama Senata i Upravnog odbora 24.12.2019. godine. Dokument koji opisuje standarde i indikatore kvaliteta je dostupan putem linka:

<https://www.ucg.ac.me/objava/blog/1015/objava/60058-standardi-i-indikatori-za-obezbjeđenje-i-unapređenje-kvaliteta-samoevaluacija>

(4) Strategiju razvoja Univerziteta Crne Gore za period 2019-2024. godine koja prepoznaje, kao jedan od ciljeva, njegovanje kulture kvaliteta. Strategija je usvojena na sjednici 17. 07. 2019. godine i dostupna je na linku:

<https://www.ucg.ac.me/objava/blog/6/objava/55573-strategija-razvoja-univerziteta-crne-gore-2019->

Kao prilozi su evidentna Opšta akta Univerziteta Crne Gore: Statut Univerziteta Crne Gore; Pravilnik o organizaciji i radu sistema za osiguranje i unapređenje kvaliteta na Univerzitetu Crne Gore; Standardi i indikatori za obezbjeđenje i unapređenje kvaliteta/samoevaluacija; Strategija razvoja Univerziteta za period 2019-2024. godina.

(5) Biotehnički fakultet, kao organizaciona jedinica Univerziteta Crne Gore, usvojio je na sjednici Vijeća, koja je održana 16. 12. 2019. godine, Strategiju razvoja Biotehničkog fakulteta za period 2020-2024. Strategija je dostupna na linku:

https://www.ucg.ac.me/skladiste/blog_4/objava_40/fajlovi/Biotehnicki%20fakultet.pdf

Prilog: Strategija razvoja Biotehničkog fakulteta 2020-2024.

Javnost rada

<https://www.ucg.ac.me/objava/blog/6/objava/10-propisi>

<https://www.ucg.ac.me/objava/blog/6/objava/3716-pravilnici-uputstva-povelje-poslovnici>

https://www.ucg.ac.me/skladiste/blog_3/objava_42/fajlovi/Uslovi%20i%20kriterijumi%20za%20i zbor%20u%20akademska%20zvanja%20od%202019.pd

<https://www.ucg.ac.me/objava/blog/1242/objava/16681-dokumenta>.

Komisije <https://www.ucg.ac.me/objava/blog/1242/objava/127277-17->

<https://www.ucg.ac.me/objava/blog/1242/objava/142503->

Aktuelni nastavni planovi

<https://www.ucg.ac.me/objava/blog/1242/objava/142498-17-aktuelni-plan-i-program-studijskihprograma>

<https://www.ucg.ac.me/objava/blog/1242/objava/142484-17-ugovori,dokumneti%20za%20studente>

<https://www.ucg.ac.me/objava/blog/1242/objava/142483-17-studentska-dokumenta>

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
b. Politika podržava organizaciju sistema za obezbjeđenje kvaliteta.	Ispunjeno	Eliminacioni
<p><i>Komentar</i></p> <p>Na osnovu priložene dokumentacije i razgovora tokom posjete članovi Komisije konstatuju da Biotehnički fakultet Univerziteta Crne Gore ima jasnu orgnizaciju sistema koji obezbjeđuje kontinuirani razvoj sistema kvaliteta u svim aspektima svog djelovanja.</p> <p>Evidentno je da se politika za obezbjeđenje i unapređenje sistema kvaliteta sprovodi se u skladu sa kriterijumima i standardima za samovrednovanje i procedurama za ocjenjivanje kvaliteta ustanova visokog obrazovanja kroz nekoliko aspekata ogranizacije.</p> <p>(1) Statutom Univerziteta Crne Gore uređen je mehanizam obezbjeđenja kvaliteta i definisane su nadležnosti na nivou Univerziteta i organizacionih jedinica. Obezbjeđenje kvaliteta se sprovodi kroz odgovarajuća rukovodeća i savjetodavna tijela: Upravni odbor, Senat, Rektorski kolegijum, Naučno-istraživačko vijeće, dekan, prodekani, Studentski parlament, partnerske institucije i organizacije iz akademskog i privrednog sektora.</p> <p>(2) Centar za unapređenje kvaliteta je uspostavljen kao dio organizacione strukture Rektorata i nadležan je za funkcionisanje sistema za obezbjeđenje i unapređenje kvaliteta na Univerzitetu. U okviru Centra je formiran i funkcionalan Odbor za upravljanje sistemom kvaliteta koji predstavlja stručno i savjetodavno tijelo Centra. Članove odbora imenuje Senat. Detaljne informacija o Centru su javno dostupne na linku: https://www.ucg.ac.me/rektorat/kvalitet.</p> <p>(3) Biotehnički fakultet kao organizaciona jedinica Univerziteta Crne Gore ima oformljenu i funkcionalnu Komisiju, koju je imenovalo i imenuje Vijeće fakulteta i čine je predstavnici akademske zajednice sa akademskim ili naučnim zvanjem i predstavnici studenata.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
c. Politika podržava organizacione jedinice kao i pojedinačno zaposlene, a studenti se podstiču da preuzmu svoje odgovornosti u pogledu obezbjeđenja kvaliteta.	Ispunjeno	Eliminacioni
<p><i>Komentar</i></p> <p>Na osnovu priložene dokumentacije i razgovora tokom posjete članovi Komisije konstatuju da Biotehnički fakultet Univerziteta Crne Gore razvija politiku koja podržava organizacione jedinice kao i pojedinačno zaposlene, a da se studenti podstiču da preuzmu svoje odgovornosti u pogledu obezbjeđenja kvaliteta.</p> <p>Dokumentovano je da je Statutom UCG predviđeno da organizacione jedinice vrše redovno preispitivanje i reviziju svojih studijskih programa i sačinjavaju odgovarajuće izvještaje. Vijeće Biotehničkog fakulteta čini akademsko osoblje koje zadovoljava standarde kvaliteta, kvalifikovano je i kompetentno u predmetnoj oblasti i u cjelosti upoznato sa nastavnim planovima i ishodima učenja koje sprovode.</p> <p>Evidentno je da su Pravilnikom o organizaciji i radu sistema za osiguranje i unapređenje kvaliteta na UCG detaljnije uređene nadležnosti, organizacija i način rada za obezbjeđenje i unapređenje kvaliteta na UCG, kao i druga pitanja od značaja za njegovo funkcionisanje. Navodi se da je sistem osiguranja i unapređenja kvaliteta je usklađen sa ciljevima Evropskog prostora visokog obrazovanja, potencirajući značaj visokih</p>		

standarda kvaliteta u svim oblastima djelovanja. Organi UCG stručna i savjetodavna tijela, kao i svi zaposleni i studenti odgovorni su za sprovođenje sistema kvaliteta na UCG i Biotehničkom fakultetu u skladu sa svojim nadležnostima i ulogom koju imaju.

Dokumentovano je da postupak samovrednovanja, kontinuiranog praćenja, osiguranja i unapređenja kvaliteta sprovode Centar za unapređenje kvaliteta, na nivou Univerziteta i Komisija za obezbjeđenje i unapređenje sistema kvaliteta, na nivou Biotehničkog fakulteta. Oni kao nosioci implementacije sistema kvaliteta, djeluju usklađeno i odgovorni su za obezbjeđenje i unapređenje kvaliteta.

Evidentno je da Centar za studije i kontrolu kvaliteta ima dva stalna odbora/stručna tijela: Odbor za upravljanje sistemom kvaliteta i Odbor za monitoring master studija.

Nadležnosti Odbora za upravljanje sistemom kvaliteta.

- (1) Priprema prijedloga strateških planova i programa u oblasti kvaliteta, i donošenje odluka o smjernicama i postupcima za njihovo sprovođenje.
- (2) Priprema prijedloga za poboljšanja standarda, procedura i metoda provjere kvaliteta.
- (3) Predlaganje Senatu i Upravnom odboru Univerziteta konkretnih projekata i aktivnosti koji podstiču inovacije i razvoj u svrhu obezbjeđenja i unapređenja kvaliteta.
- (4) Podnošenje mišljenja Senatu o stanju u oblasti kvaliteta, o ocjeni kvaliteta Univerziteta, odnosno ocjeni kvaliteta u pojedinim oblastima u kojima se sprovodio postupak samovrednovanja.
- (5) Pomoć u pripremi dokumentacije za samoevaluaciju i akreditaciju.
- (6) Razmatranje izvještaja o samoevaluaciji i akreditaciji studijskih programa i dostavljanje mišljenja Senatu.
- (7) Utvrđivanje organizacije sistema izvještavanja.
- (8) Obavljanje ili stvaranje preduslova za sve ostale aktivnosti vezane za kvalitet.

Dokumentovano je da Komisija za obezbjeđenje i unapređenje sistema kvaliteta jedinice zadužena je za cjelovito obezbjeđenje i unapređenje sistema kvaliteta jedinice kroz brojne nadležnosti.

- (1) Vršiti redovno preispitivanje i reviziju studijskih programa koji se realizuju na jedinici, kao i kadrovske strukture jedinice, prateći sprovođenje nastavnih planova i programa i ishoda učenja.
- (2) Sačinjavanje izvještaja koji sadrže analizu i ocjenu ispunjenosti standarda za samovrednovanje, prednosti i nedostatke u pogledu ispunjenosti tih standarda i prijedlog mjera za poboljšanje kvaliteta.
- (3) Bavi se poslovima vezanim za obezbjeđenje i unapređenje sistema kvaliteta organizacione jedinice, na osnovu odluka organa Univerziteta i jedinice. Uloga studenta u obezbjeđenju sistema kvaliteta je prepoznata na način da su studenti uključeni u stručna tijela Univerziteta i komisije, te na taj način participiraju u svim procesima koji se tiču unapređenja kvaliteta na UCG.

Evidentno je da se, prema zakonskoj obavezi, svake godine sprovodi studentsko vrednovanje nastave. Izvještaj o anketiranju se nakon usvajanja na vijeću fakulteta, proslijeđuje Senatu UCG na upoznavanje, uz mišljenje Centra za unapređenje kvaliteta. Komisija za obezbjeđenje i unapređenje kvaliteta na Biotehničkom fakultetu u svom sastavu ima dva studenta (Prilog 2) i od usvajanja Standarda i indikatora za obezbjeđenje i unapređenje kvaliteta/ samoevaluacija uradila je dva izvještaja o samovrednovanju za studijsku 2019/20 i 2020/21. godinu. Izvještaji su usvojeni na sjednicama Vijeća 20. 06. 2020. i 20. 12. 2021. godine (prilog 3).

Prilog 3: Izvještaji o samovrednovanju i Odluke Vijeća o usvajanju izvještaja.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
<p>d. Politika podržava akademski integritet i slobode, pri čemu se budno pazi na mogućnost pojave akademskih prevara.</p>	<p>Ispunjeno</p>	<p>Eliminacioni</p>
<p><i>Komentar</i></p> <p>Na osnovu priložene dokumentacije i razgovora tokom posjete članovi Komisije konstatuju da Biotehnički fakultet Univerziteta Crne Gore podržava akademski integritet i slobode, te da ima definisane postupke za prevenciju, praćenje i sankcionisanje pojava eventualnih akademskih prevara. Statut, brojni strateški i regulatorni dokumenti, Pravila o studiranju na Osnovnim studijama, Postdiplomskim studijama, Master studijama i Pravila Doktorskih studija, kao i ostali referentni dokumenti (npr. Etički kodeks) afirmišu akademski integritet i akademsku slobodu kao osnovna načela kojima se Biotehnički fakultet kao organizaciona jedinica Univerziteta Crne Gore rukovodi i i razvija.</p> <p>Dokumentovano je da se djelatnost UCG i Biotehničkog fakulteta zasniva je na akademskim slobodama. Biotehnički fakultet sprovodi Etički kodeks. Na osnovu člana 9 stav 2 Zakona o akademskom integritetu, Senat UCG na sjednici održanoj 18. 09. 2019. godine donio je Etički kodeks UCG. Ovim kodeksom se uređuju moralna i profesionalna načela kojih se mora pridržavati akademsko i drugo osoblje i studenti u cilju očuvanja i unapređenja dostojanstva i ugleda UCG shodno njegovoj misiji. Etički kodeks UCG i kodeks definiše zajednički sistem vrijednosti, dominantni model profesionalnog ponašanja akademskog i drugog osoblja, koji posebno promovise načela naučne čestitosti. Ovim aktom predviđena je odgovornost i način postupanja u slučaju otkrivanja akademskih prevara. Definisani su i postupci za slučaj povrede načela Etičkog kodeksa. Internim procedurama posebno je uređen mehanizam otkrivanja akademskih prevara na nivou Master i Doktorskih akademskih studija, upotrebom softvera za otkrivanje plagijata od strane Centra za unapređenje kvaliteta i Centra za doktorske studije. Provjeravaju se i publikacije Univerziteta za što je nadležan Uređivački odbor. Univerzitet je donio i Odluku o korišćenju softvera za utvrđivanje plagijata na Univerzitetu Crne Gore (objavljena u Biltenu broj 428, 18. aprila 2018. godine): https://www.ucg.ac.me/skladiste/blog_7/objava_16970/fajlovi/Bilten%20428.pdf</p> <p>Fakultetskim jedinicama je, takođe, preporučeno da se, u cilju unapređenja akademskog pisanja na UCG sprovodi provjera seminarskih, diplomskih i drugih radova putem softvera koji su dostupni za besplatno korišćenje, a po inicijativi Centra za unapređenje kvaliteta. U cilju promovisanja akademskog integriteta na Univerzitetu Crne Gore i, uopšteno, širenja kulture kvaliteta, kreiran je sajt za akademski integritet: https://www.akademskiintegritet.ucg.ac.me/</p> <p>Evidentno je da Centar za unapređenje kvaliteta svake godine upućuje inicijativu fakultetskim jedinicama da motivišu studente da pristupe polaganju online kursa o akademskom integritetu, nakon čega dobijaju sertifikat, koji mogu da prilože studentskoj evidenciji na fakultetskoj jedinici. Na ovaj način se obezbjeđuje da studenti budu upoznati sa osnovnim postulatima akademskog integriteta i da unaprijede akademsko pisanje. Rektorat je internim aktom uputio dopis fakultetskim jedinicama broj 01-2970/1 od 13. 09. 2018. godine da se imenuje i predstavnik iz reda administrativnog osoblja koji će biti angažovan u aktivnostima iz ove oblasti, a u skladu sa aktuelnim planovima na Univerzitetu Crne Gore. Održano je i nekoliko seminara, foruma, kako bi se studenti, akademsko i administrativno osoblje edukovalo o navedenoj temi. Više o tome dostupno je na sajtu Univerziteta Crne Gore u sekciji Vijesti.</p> <p>Dokumentovano je da je za akademski integritet na Biotehničkom fakultetu zadužen prodekan za nauku i međunarodnu saradnju, a za provjeru master radova na plagijarizam putem softvera Komisija za postdiplomske studije. Osam studenata master studija i 56 studenata osnovnih studija uspješno je završilo online kurs o akademskom integritetu (Prilog 3).</p> <p>Prilog: Opšta akta Univerziteta Crne Gore – Odluka o korišćenju softvera za utvrđivanje plagijata na Univerzitetu Crne Gore.</p>		

Prilog 4: Odluka o formiranju komisije za postdiplomske studije.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
e. Politika štiti od netolerantnosti bilo koje vrste ili diskriminacije usmjerene protiv studenata ili zaposlenih.	Ispunjeno	Eliminacioni

Komentar

Na osnovu priložene dokumentacije i razgovora tokom posjete članovi Komisije konstatuju da Biotehnički fakultet Univerziteta Crne Gore razvija i sprovodi politiku koja štiti od netolerantnosti bilo koje vrste ili diskriminacije usmjerene protiv studenata ili zaposlenih.

Evidentno je da je Statutom Univerziteta Crne Gore predviđeno da Univerzitet obezbjeđuje slobodu organizovanja i udruživanja, kao i zaštitu od diskriminacije po bilo kom osnovu, u skladu sa posebnim zakonom. Univerzitet uređuje osnovna moralna i profesionalna načela akademskog i drugog osoblja Etičkim kodeksom:

https://www.ucg.ac.me/skladiste/blog_3/objava_13535/fajlovi/Eticki%20kodeks%20UCG_finalni%20tekst%209.9

Dokumentovano je da Statutom predviđeno da se svi izbori u akademska zvanja vrše na osnovu akademskih zasluga, bez diskriminacije po bilo kojem osnovu. Takođe, Statutom je predviđeno da se prava i obaveze studenata, utvrđena zakonom, ostvaruju na način da svaki student ima posebno pravo na jednakost, različitost i zaštitu od svih oblika diskriminacije, u skladu sa zakonom i ovim statutom. Etičkim kodeksom Univerziteta, kao neprihvatljive, označene su pojave i ponašanja u okviru univerzitetske zajednice, u nastavi i profesionalnom radu, kao što su korupcija, diskriminacija, uznemiravanje, sukob interesa, nelojalnost, neodgovornost itd. Etičkim kodeksom Univerziteta Crne Gore zabranjen je svaki oblik diskriminacije studenata po osnovu rase, boje kože, nacionalne pripadnosti, društvenog i etničkog porijekla, veze sa nekim manjinskim narodom ili nacionalnom zajednicom, jezika, vjere ili uvjerenja, političkog ili drugog mišljenja, pola, rodnog identiteta, seksualne orijentacije, zdravstvenog stanja, invaliditeta, starosne dobi, imovinskog stanja, bračnog i porodičnog stanja, pripadnosti grupi ili pretpostavci o pripadnosti grupi, političkoj partiji ili drugoj organizaciji, kao i drugih ličnih svojstava. Postupak zaštite i mjere koje se mogu preduzeti u postupku zaštite od diskriminacije uređene su Etičkim kodeksom Univerziteta Crne Gore. Prilog: Opšta akta Univerziteta Crne Gore – Etički kodeks Univerziteta Crne Gore.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
f. Politika podržava uključivanje spoljnih aktera u obezbjeđenje kvaliteta.	Ispunjeno	Eliminacioni

Komentar

Na osnovu priložene dokumentacije i razgovora tokom posjete članovi Komisije konstatuju da Biotehnički fakultet Univerziteta Crne Gore razvija politiku koja podržava uključivanje spoljnih aktera u obezbjeđenje kvaliteta. Na kraju svake studijske godine sprovodi se postupak samoevaluacije studijskih programa koji se realizuju na Univerzitetu, nastave i uslova rada, koji uključuje anketiranje studenata svih nivoa studija.

Dokumentovano je da u procedurama osiguranja kvaliteta, Univerzitet vrši konsultacije sa poslodavcima, predstavnicima zaposlenih i drugim partnerima. Konsultacije sa partnerima su dio periodičnog pregleda studijskih programa i dodjeljivanja diploma, a uključuju sve partnere - bivše studente, poslodavce, sindikate, predstavnike lokalne samouprave i državnih organa.

Evidentno je da u radu Centra za unapređenje kvaliteta mogu učestvovati strani eksperti, istaknuti profesori i istraživači, stručnjaci u oblasti kvaliteta, kao i predstavnici partnera zainteresovanih za realizaciju pojedinih projekata iz oblasti kvaliteta. Centar za unapređenje kvaliteta uređuje javnost rada i način prezentacije podataka sistema za obezbeđenje kvaliteta na nivou Univerziteta i jedinica.

Preporuke u vezi unapređenja standarda

1a,b,c) Preporučuje se javna dostupnost Izveštaja o samoevaluaciji i svih drugih procedura i dokumenata na web sajtu Biotehničkog fakulteta, a ne samo UCG i/ili Rektorata.

1a,b,c,d,e,f) Preporučuje se da se pripreme i učine javno dostupnim dokumenta koja će, pored opštih, koji su sada evidentni, sadržati i specifičnosti vezane za područje rada Biotehničkog fakulteta.

1c) Preporučuje se monitoring svih nivoa studija.

1d) Preporučuje se primena otkrivanja akademskih prevara na svim nivoima studija..

STANDARD 2. IZRADA I ODOBRAVANJE PROGRAMA

Ustanove treba da imaju procese za izradu i odobravanje programa. Programi treba da budu izrađeni na takav način da ispunjavaju ciljeve koji se pred njih postavljaju, kao i predviđene ishode učenja. Kvalifikacije do kojih programi vode treba da budu jasno određene i predstavljene, i da se pozivaju na tačan nivo u okviru nacionalnog kvalifikacionog okvira za visoko obrazovanje, a samim tim i na Kvalifikacioni okvir u Evropskom prostoru visokog obrazovanja.

Smjernice:

Studijski programi predstavljaju suštinu nastavne misije ustanova visokog obrazovanja. Kroz njih se studentima pružaju akademska znanja i vještine, kao i prenosive vještine koje mogu uticati na njihov lični razvoj i naići na primjenu u njihovim budućim karijerama.

Programi:

- sadrže opšte programske ciljeve usklađene sa institucionalnom strategijom i imaju jasno utvrđene planirane ishode učenja;
- izrađuju se u saradnji sa studentima i ostalim akterima;
- imaju koristi od spoljne ekspertize i referenci;
- odražavaju četiri svrhe visokog obrazovanja Savjeta Evrope (vidjeti Područje primjene i koncepti);
- izrađuju se tako da omogućavaju nesmetano napredovanje studenata kroz studije;
- definišu očekivano opterećenje studenata, npr. pomoću ECTS kredita;
- obuhvataju dobro strukturirane prilike za praksu gdje je to primjereno;
- podliježu procesu formalnog odobravanja u okviru ustanove.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
a. Studijski program sadrži opšte programske ciljeve usklađene sa institucionalnom strategijom i ima jasno utvrđene planirane ishode učenja.	Ispunjeno	Eliminacioni
<p><i>Komentar</i></p> <p>Na osnovu priložene dokumentacije i razgovora tokom posjete članovi Komisije konstatuju da Biotehnički fakultet Univerziteta Crne Gore sadrže opšte programske ciljeve, te da su oni usklađeni sa institucionalnom strategijom i da su jasno utvrđeni istaknuti planirani ishodi učenja.</p> <p>Dokumentovano je da je vizija Biotehničkog fakulteta da bude vodeća visokoobrazovna i naučnoistraživačka institucija u oblasti poljoprivrede koja edukuje mlade ljude, kreira i primjenjuje nova znanja za potrebe dugoročno održivog razvoja crnogorske poljoprivrede i ruralnih područja, što ga čini prepoznatljivim u regionu i šire.</p> <p>Evidentno je da su studijski programi Biotehničkog fakulteta kreirani su u skladu sa potrebama razvoja poljoprivrede i proizvodnje hrane u Crnoj Gori, a shodno tome i u skladu sa Misijom. Navodi se da je misija Biotehničkog fakulteta da:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uz primjenu savremenih nastavnih metoda obrazuje kadar, koji je osposobljen za rad u poljoprivrednoj proizvodnji, prehrambenoj industriji i naučnoistraživačkom radu, kreira nova znanja dosljedno prateći savremena naučna dostignuća u poljoprivrednim naukama realizacijom multi i interdisciplinarnih istraživanja, - vrši prenos znanja i usluga do krajnjih korisnika u svrhu razvoja poljoprivrede i ruralnih područja. 		

Dokumentovano je da se studijski programi na Biotehničkom fakultetu se realizuju u skladu sa modelom studiranja 3+2+3.

OSNOVNE AKADEMSKE STUDIJE:

Biljna proizvodnja sa dva izborna modula u 6. semestru: 1) Voćarstvo, vinogradarstvo i vinarstvo i 2) Ratarstvo i povrtarstvo.

Prilog 5.1: Struktura studijskog programa, angažovano osoblje i informacioni listovi za predmete. Animalna proizvodnja sa dva izborna modula u 6. semestru: 1) Zootehnika i 2) Animalni proizvodi

Prilog 5.2: Struktura studijskog programa, angažovano osoblje i informacioni listovi za predmete.

OSNOVNE PRIMIJENJENE STUDIJE: Mediteransko voćarstvo (u Baru) sa dva modula u 6. semestru: 1) Rasadničarstvo i 2) Ekološka poljoprivreda;

Prilog 5.3: Struktura studijskog programa, angažovano osoblje i informacioni listovi za predmete. Kontinentalno voćarstvo i ljekovito bilje (u Bijelom Polju) sa dva modula u 6. semestru: 1) Kontinentalno voćarstvo i 2) Ljekovito bilje

Prilog 5.4: Struktura studijskog programa, angažovano osoblje i informacioni listovi za predmete.

MASTER AKADEMSKE STUDIJE:

Voćarstvo, vino radarstvo i vinarstvo

Prilog 5.5: Struktura studijskog programa, angažovano osoblje i informacioni listovi za predmete. Ratarstvo i povrtarstvo

Prilog 5.6: Struktura studijskog programa, angažovano osoblje i informacioni listovi za predmete. Zaštita bilja

Prilog 5.7: Struktura studijskog programa, angažovano osoblje i informacioni listovi za predmete. Tehnologije u animalnoj proizvodnji

Prilog 5.8: Struktura studijskog programa, angažovano osoblje i informacioni listovi za predmete.

MASTER AKADEMSKE INTERDISCIPLINARNE STUDIJE:

Agrobiznis i ruralni razvoj

Prilog 5.9: Struktura studijskog programa, angažovano osoblje i informacioni listovi za predmete. Bezbjednost hrane

Prilog 5.10: Struktura studijskog programa, angažovano osoblje i informacioni listovi za predmete

PRIMIJEJENE MASTER STUDIJE:

Rasadničarstvo (Bar)

Prilog 5.11: Struktura studijskog programa, angažovano osoblje i informacioni listovi za predmete. Kontinentalno vo arstvo i ljekovito bilje (Bijelo Polje)

Prilog 5.12: Struktura studijskog programa, angažovano osoblje i informacioni listovi za predmete

DOKTORSKE STUDIJE: Biotehnika

Prilog 5.13: Struktura studijskog programa, angažovano osoblje i informacioni listovi za predmete. Ishodi učenja su u potpunosti usklađeni sa Dablinski deskriptorom. Na Biotehničkom fakultetu realizuju se i specijalističke studije u trajanju od jedne godine, tj. 60 ECTS kredita. Studije su reakreditovane 2012. godine, a upis se i dalje sprovodi na osnovu člana 122e Zakona o visokom obrazovanju.

Dokumentovano je da se realizuju se sljedeće studije: Akademske specijalističke studije sa studijskim programima Voćarstvo i vinogradarstvo, Ratarstvo i povrtarstvo, Zaštita bilja i Stoćarstvo. Primijenjene specijalističke studije: Rasadničarstvo (Bar) i Kontinentalno voćarstvo i ljekovito bilje (Bijelo Polje). Pravilima studiranja na postdiplomskim studijama uređuje se organizacija i izvođenje postdiplomskih studija, upis na postdiplomske studije, napredovanje studenata u toku studija, vrednovanje rada studenata, dodjeljivanje diploma, izdavanje isprava o studijama, kao i druga pitanja od značaja za realizaciju postdiplomskih studija

na Univerzitetu Crne Gore (Bilteni Univerziteta Crne Gore br. 339 od 09. 03. 2015, br. 03-3994 od 29. 11. 2019. i br. 479 od 02. 12. 2019. godine). Pravila studiranja dostupna su na linku:

https://www.ucg.ac.me/skladiste/blog_6/objava_3716/fajlovi/POSTOJECI%20_003_.pdf

Pilog 5.14: Struktura studijskog programa za specijalističke studije

Prilog: Opšta akta Univerziteta Crne Gore - Pravila studiranja na postdiplomskim studijama, Zakon o visokom obrazovanju.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
b. Studijski program se izrađuje u saradnji sa studentima i ostalim akterima.	Ispunjeno	Potreban

Komentar

Na osnovu priložene dokumentacije i razgovora tokom posjete članovi Komisije konstatuju da Biotehnički fakultet Univerziteta Crne Gore studijske programe izrađuje u saradnji sa studentima i akterima iz privrede.

Evidentno je da je u Komisiji za reakreditaciju studijskih programa, pored nastavnog osoblja prisutan i predstavnik studenata, koji je istovremeno i član Vijeća fakulteta i Senata Univerziteta Crne Gore. Član Komisije je i saradnik u nastavi, koji je istovremeno i student doktorskih studija na fakultetu, i sekretar fakulteta. Fakultet ima potpisane ugovore o saradnji sa većim brojem privrednih subjekata sa kojima zaposleni razmjenjuju mišljenja o potrebama privrede što se, u mjeri mogućeg, ugrađuje u pojedine predmete. Na svim studijskim programima studenti imaju određeni broj izbornih kredita. Na osnovnim studijama od 30 do 41 (Prilog 5.1 do 5.4), a na master od 4 do 16 ECTS kredita (Prilog 5.5 do 5.12) zavisno od studijskog programa.

Prilog 6: Odluka o formiranju Komisije za reakreditaciju.

Prilog 7: Spisak privrednih subjekata sa kojimaje potpisan ugovor o saradnji.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
c. Studijski program ima koristi od spoljne ekspertize i referenci.	Ispunjeno	Potreban
<p><i>Komentar</i></p> <p>Na osnovu priložene dokumentacije i razgovora tokom posjete članovi Komisije konstatuju da je Biotehnički fakultet Univerziteta Crne Gore dokumentovao da studijski programi imaju koristi od spoljne ekspertize i referenci.</p> <p>Evidentno je da je Biotehnički fakultet je u proteklom periodu realizovao više od 60 međunarodnih, nacionalnih i bilateralnih projekata u koje su, pored istraživača, uključeni i studenti. Tako se razmjenjuju iskustva i brže prate aktuelni trendovi u razvoju studijskih programa, istraživanja za potrebe izrade master i doktorskih teza i sl. Biotehnički fakultet realizuje i četiri projekta koje finansira Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta za doktorande (Prilog 8). Link na listu projekata: https://www.ucg.ac.me/projekti/btf</p> <p>Dokumentovano je da u realizaciji nastave učestvuju predavači sa drugih organizacionih jedinica Univerziteta Crne Gore: Prirodno-matematičkog, Metalurško-tehnološkog, Fakultet za turizam i hotelijerstvo, Ekonomskog i Mašinskog fakulteta, ali i sa drugih univerziteta (Univerzitet u Beogradu) i drugih naučnih institucija (Specijalistička veterinarska laboratorija). Nastavnici Fakulteta učestvuju u nastavnom procesu na drugim organizacionim jedinicama, kao i drugim univerzitetima (Univerziteti u Sarajevu i Banjoj Luci) u skladu sa Statutom Univerziteta Crne Gore. Biotehnički fakultet ima potpisane Ugovore o saradnji sa drugim visokoškolskim institucijama iz regiona (Prilog 9), a Univerzitet Crne Gore Ugovore o bilateralnoj saradnji sa 67 univerziteta iz 30 država. Više podataka dostupno je na linku: https://www.ucg.ac.me/objava/blog/16/objava/31850- bilateralna-saradnja (Prilog: Opšta akta Univerziteta Crne Gore - Spisak visokoškolskih i naučnih institucija sa kojima Univerzitet Crne Gore ima potpisanu bilateralnu saradnju). Prilog 8: Spisak projekata realizovanih u posljednjih pet godina Prilog 9. Spisak visokoškolskih i naučnih institucija sa kojima je Fakultet potpisao saradnju.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
d. Studijski program odražava četiri svrhe visokog obrazovanja Savjeta Evrope (vidjeti Područje primjene i koncepti).	Djelimično Ispunjeno	Potreban
<p><i>Komentar</i></p> <p>Na osnovu priložene dokumentacije i razgovora tokom posjete članovi Komisije konstatuju da Biotehnički fakultet Univerziteta Crne Gore nije u potpunosti dokumentovao načine i obrazloženja da Studijski programi odražavaju četiri svrhe visokog obrazovanja Savjeta Evrope.</p> <p>Naime, u Izveštaju o samoevaluaciji se navodi da je Cilj studijskih programa da ispune nekoliko svrha:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Da pripremi studenata – budućeg agronoma da može da odgovori na sve izazove koje traži savremena poljoprivreda i društvena zajednica; 2. Da razvije istraživačku radoznalost i sklonost ka korišćenju savremenih tehnologija u radu i obrazovanju; 3. Da omogući sticanje usko specijalističkih znanja iz raznih oblasti poljoprivrede, kakva su potrebna za razvoj konkurentne poljoprivredne proizvodnje; 4. Razvije kreativnost, samostalnost i orijentaciju ka pokretanju sopstvenog biznisa. 		

Obzirom da navedeni tekst ne odgovara zahtjevima kriterijuma 2d postavljeno je pitanje tokom posjete. Na osnovu razgovora sa članovima Komisije za obezbjeđenje i unapređenje sistema kvaliteta Biotehničkog fakulteta dobijeno je uvjerenje da studijski programi čine zajednički okvir sistema obezbjeđenja kvaliteta podučavanja i učenja na evropskom, nacionalnom i institucionalnom nivou. Rečeno je da se obezbjeđenje i poboljšavanje kvaliteta visokog obrazovanja u instituciji podstiču kroz diskusije i okrugle stolove na međunarodnim konferencijama, da novi predmeti sa velikom izbornošću proističu kao rezultati projekata, te da se radi na zajedničkim studijskim programima sa institucijama u regionu i svijetu.

Obzirom da su usmena saopštenja bila ubjedljiva, neophodno je da se sve rečeno dokumentuje, unese u izvještaj o samoevaluaciji i učini dostupno javnosti.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
e. Studijski program izrađuje se tako da omogućava nesmetano napredovanje studenata kroz studije.	Ispunjeno	Eliminacioni

Komentar

Na osnovu priložene dokumentacije i razgovora tokom posjete članovi Komisije konstatuju da Biotehnički fakultet Univerziteta Crne Gore koncipira, formuliše i realizuje studijske programe tako da omogućavaju nesmetano napredovanje studenata kroz studije.

Evidentno je da Studenti akademskih studija Biljna proizvodnja imaju mogućnost izbora tri akademska studijska programa (Voćarstvo, vinogradarstvo i vinarstvo, Ratarstvo i povrtarstvo i Zaštita bilja) i dva interdisciplinarna master studijska programa (Agrobiznis i ruralni razvoj i Bezbednost hrane), a potom i doktorskih studija Biotehnika. Studenti osnovnih akademskih studija Animalna proizvodnja imaju mogućnost da napreduju i da upišu master na studijskom programu Tehnologije u animalnoj proizvodnji, kao i na dva interdisciplinarna master studijska programa Agrobiznis i ruralni razvoj i Bezbednost hrane, a potom i doktorske studije Biotehnika. Studenti primijenjenih studija imaju mogućnost upisa jednog od dva master primijenjena studijska programa Rasadničarstvo i Kontinentalno voćarstvo i ljekovito bilje.

Prilozi: 5.1. do 5.13.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
f. Studijski program definiše očekivano opterećenje studenata, npr. pomoću ECTS kredita.	Ispunjeno	Eliminacioni

Komentar

Na osnovu priložene dokumentacije i razgovora tokom posjete članovi Komisije konstatuju da Biotehnički fakultet Univerziteta Crne Gore realizuje studijske programe koji definišu očekivano opterećenje studenata korišćenjem ECTS kredita.

Dokumentovano je da se na Biotehničkom fakultetu studijski programi na svim nivoima studija (osnovne, master, doktorske) organizuju se i realizuju u skladu sa pravilima studiranja koja su usklađena sa Evropskim sistemom prenosa kredita (ECTS).

Evidentno je da su pravila studiranja na osnovnim akademskim studijama dostupna su na linku:

https://www.ucg.ac.me/skladiste/blog_6/objava_3716/fajlovi/Pravila%20studiranja%20na%20osnovnim%20studijama_%20PRE%20C4%8C%20C5%A0%20C4%86ENI%20TEKST.docx

Osnovni tekst Pravila studiranja na osnovnim studijama br. 03 od 21. 03. 2019. objavljen je u Biltenu Univerziteta Crne Gore br. 454 od 05. 04. 2019. godine, a dopune Pravila br. 03-2262 od 17. 07. 2019. godine u Biltenima Univerziteta Crne Gore br. 465 od 19. 07. 2019. godine, br. 03-2428/1 od 28. 08. 2019. godine, br. 466 od 13. 09. 2019. godine, br. 03-3106/1 od 25. 07. 2020. godine i br. 502 od 25. 07. 2020. godine.

Evidentno je da su pravila studiranja na master akademskim studijama dostupna na linku:

https://www.ucg.ac.me/skladiste/blog_6/objava_3716/fajlovi/Pravila%20studiranja%20na%20master%20studijama.docx

Pravila su usvojena na sjednici Senata Univerziteta Crne Gore koja je održana 12. 03. 2020. godine, a objavljena u Biltenu Univerziteta Crne Gore br. 493. od 03. 04. 2020. godine.

Evidentno je da su pravila studiranja na doktorskim akademskim studijama dostupna na linku:

https://www.ucg.ac.me/skladiste/blog_6/objava_3716/fajlovi/PRAVILA%20DOKTORSKIH%20STUDIJA%20IZ%20BILTENA%20513.pdf

Ova pravila usvojena su na sjednici Senata Univerziteta Crne Gore održanoj 16. 11. 2020. godine, a objavljena u Biltenu Univerziteta Crne Gore br. 513 od 20. 11. 2020. godine. Jedan kredit odnosi se na 30 časova rada studenta. Broj kredita za pojedini predmet (kurs) određuje se prema broju časova nastave (teorijska i/ili praktična, predavanja, vježbe, praktikumi, seminari, praktična nastava, terenska nastava i drugo), vremenu potrebnom za samostalni rad (domaći zadaci, projekti, seminarski radovi i slično) i vremenu za učenje u pripremi za provjeru znanja i ocjenjivanje (testovi, kolokvijumi, izrada završnih radova, završni ispit, stručna praksa) i drugim oblicima angažovanja u skladu sa konkretnim studijskim programom. Tako je precizno definisano koliko svaki predmet ima časova predavanja, vježbi, konsultacija i časova individualnog rada za uspješno savladavanje gradiva. Ova informacija je sadržana u informacionom listu koji nastavnik dostavlja studentima na prvom času u skladu sa članom 8. Pravila studiranja na osnovnim studijama, koja se shodno primjenjuju i na master i doktorske studije. Svaki informacioni list sadrži ciljeve konkretnog predmeta, kao i ishode učenja (Prilozi: 5.1 do 5.13).

Prilog: Opšta akta za Univerzitet Crne Gore - Pravila studiranja na osnovnim studijama; Pravila studiranja na master studijama; Pravila doktorskih studija.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
g. Studijski program obuhvata dobro strukturirane prilike za praksu gdje je to primjereno.	Ispunjeno	Potreban

Komentar

Na osnovu priložene dokumentacije i razgovora tokom posjete članovi Komisije konstatuju da Biotehnički fakultet Univerziteta Crne Gore realizuje studijske programe koji obuhvata dobro strukturirane prilike za praksu.

Evidentno je da svi stručni predmeti na svim nivoima studija imaju obavezan dio praktične nastave koji se vodi kao opterećenje studenata kroz vježbe (V+L). Dio ove nastave realizuje se u salama kroz različite proračune, dio u laboratorijama, a dio na terenu kroz posjetu zasadima voćaka, usjevima ratarskih i povrtarskih biljaka, rasadnicima, farmama i proizvodnim pogonima mlječnih i mesnih proizvoda. Studenti Biotehničkog fakulteta imaju mogućnost da odrade praktični dio nastave na oglednim površinama fakulteta u Podgorici, Baru i u Bijelom Polju, kao i kod privrednika koji se bave poljoprivrednom proizvodnjom (prilog 10), a sa kojima fakultet ima potpisane formalne ugovore i neformalnu saradnju. Iz strukture studijskih programa vidljivo je da je ispunjen zakonski uslov od minimum 25% praktične nastave (Prilozi 5.1 do 5.13).

Prilog 10: Spisak privrednih subjekata sa kojima fakultet ima neformalnu saradnju (bez ugovora), 10 gdje studenti odraduju dio nastave (vježbe).

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
h. Studijski program podliježe procesu formalnog odobravanja u okviru ustanove.	Ispunjeno	Eliminacioni
<p><i>Komentar</i></p> <p>Na osnovu priložene dokumentacije i razgovora tokom posjete članovi Komisije konstatuju da Biotehnički fakultet Univerziteta Crne Gore realizuje studijske programe koji su prethodno odobreni u procesu formalnog odobravanja u okviru ustanove.</p> <p>Evidentno je da predloge studijskih programa za reakreditaciju/akreditaciju priprema Komisija za reakreditaciju/akreditaciju u saradnji sa nastavnicima iz svih oblasti. Potom se prijedlog razmatara i usvaja na Vijeću fakulteta u čijem radu učestvuje 20% studenta od ukupnog broja članova. Sastav Vijeća definisan je članom 63 Statuta Univerziteta Crne Gore (Prilog: Opšta akta Univerziteta Crne Gore - Statut Univerziteta Crne Gore). Predloženi dokument koji je usvojilo Vijeće fakulteta šalje se Senatu Univerziteta Crne Gore na odobravanje. Senat Univerziteta Crne Gore razmatra predloženi dokument uz prethodno pribavljeno mišljenje Centra za unapređenje kvaliteta Univerziteta Crne Gore.</p> <p>Prilog 11: Dopis studentskog povjerenika o izboru članova Vijeća iz reda studenata.</p>		

<p><i>Preporuke u vezi unapređenja standarda</i></p> <p>2c) Preporučuje se preciznije definisanje i dokumentovanje, kao i javna dostupnost postojanja spoljne ekspertize i referenci.</p> <p>2d) Potrebno je uneti u Izvještaj o samoevaluaciji i učiniti dostupnim javnosti da studijski programi dokumentuju četiri svrhe visokog obrazovanja Savjeta Evrope.</p> <p>2g) Preporučuje se da se u Izvještaju o samoevaluaciji unesu precizniji navodi nastavnih baza u kojima se sprovodi studentska praksa.</p>
--

STANDARD 3. UČENJE, NASTAVA I PROVJERA ZNANJA USMJERENI NA STUDENTA

Ustanove treba da osiguraju da se programi izvode na način kojim se studenti podstiču na preuzimanje aktivne uloge u kreiranju procesa učenja, te da provjera znanja studenata odražava takav pristup.

Smjernice:

Učenje i nastava usmjereni na studenta imaju važnu ulogu u stimulisanju motivacije studenata, njihove samorefleksije i angažovanosti u procesu učenja. To podrazumijeva pažljivo razmatranje izrade i izvođenja studijskih programa i ocjenu ishoda.

Implementacija procesa učenja i nastave usmjerenih na studenta, uključuje:

- poštovanje i prilagođavanje različitostima studenata i njihovih potreba, omogućavajući fleksibilne putanje učenja;
- razmatranje i korišćenje različitih načina izvođenja nastave, gdje je prikladno;
- fleksibilno korišćenje raznih pedagoških metoda;
- redovno vrednovanje i prilagođavanje načina izvođenja nastave i pedagoških metoda;
- podsticanje osjećaja samostalnosti kod učenika, osiguravajući pri tom adekvatne smjernice i podršku od strane nastavnog osoblja;
- promovisanje uzajamnog poštovanja u odnosu između studenata i nastavnika;
- odgovarajuće postupke za rješavanje po prigovorima studenata.

Imajući u vidu značaj provjere znanja za napredovanje studenata kroz studije i za njihove buduće karijere, u okviru procesa za obezbjeđenja kvaliteta za provjeru znanja vodi se računa o sljedećem:

- lica koja vrednuju studente su upoznata sa postojećim metodama testiranja i ispitivanja i pruža im se podrška za razvoj vlastitih vještina u toj oblasti;
- kriterijum i metode za provjeru znanja, kao i kriterijum za ocjenjivanje, unaprijed se objavljuju;
- provjera znanja omogućava studentima da pokažu u kojoj mjeri su planirani ishodi učenja postignuti. Studenti dobijaju povratne informacije koje su, ukoliko je to potrebno, povezane sa savjetima o procesu učenja;
- gdje je to moguće, provjeru znanja vrši više od jednog ispitivača;
- pravila o provjeri znanja u obzir uzimaju olakšavajuće okolnosti;
- provjera znanja se dosljedno i pravedno primjenjuje na sve studente i sprovodi se u skladu sa navedenim procedurama;
- postoji formalna procedura za žalbe studenata.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
a. Kod učenja i nastave poštuje se i prilagođava različitostima studenata i njihovim potrebama, omogućavajući fleksibilne putanje učenja.	Ispunjeno	Potreban
<i>Komentar</i>		
Na osnovu priložene dokumentacije i razgovora tokom posjete članovi Komisije konstatuju da Biotehnički fakultet Univerziteta Crne Gore razvija politiku obezbjeđenja kvaliteta koja je formalno usvojena i javno dostupna.		

Biotehnički fakultet primjenjuje procedure kojima se garantira pravičan, transparentan i dosljedan način ocjenjivanja studenata. Procedure su formalizirane i javno su dostupne.

Kriteriji i metode provjere znanja, te kriteriji ocjenjivanja sastavni su dio nastavnih planova i programa i redovno se objavljuju. Na početku svake akademske godine studenti se upoznaju sa sadržajem informacionih listova koji sadrže sve elemente rada vezane za pojedinačni predmet: opis, ciljeve, ishode, oblike rada i oblike provjere znanja, te omjer učešća svakog pojedinačnog oblika rada i provjere znanja u konačnoj ocjeni.

Iz razgovora sa predstavnicima nastavnog osoblja i studenata Komisija je konstatovala da se vodi računa o studentima sa invaliditetom i poteškoćama u razvoju, te da se za takve studente obezbjeđuje individualan pristup u postupku realizacije nastavnog procesa i provjere znanja.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
b. Kod učenja i nastave razmatraju se i koriste različiti načini izvođenja nastave, gdje je prikladno.	Ispunjeno	Potreban

Komentar

Na osnovu priložene dokumentacije i razgovora tokom posjete članovi Komisije konstatuju da se na Biotehničkom fakultetu Univerziteta Crne Gore razmatraju i koriste različiti načini izvođenja nastave, gdje je prikladno. Iz razgovora sa studentima tokom posjete, Komisija je konstatovala da je na Biotehničkom fakultetu pored teorijske nastave na predavanjima, studentima omogućeno pohađanje nastave u laboratorijama u vidu laboratorijskih vježbi, kao i izvođenje praktične obuke na oglednim imanjima Biotehničkog fakulteta i u određenom broju privrednih subjekata iz oblasti primarne poljoprivredne proizvodnje i prerade hrane sa kojima Fakultet ima potpisanu formalnu saradnju, kao i neformalnu na bazi ličnih kontakata nastavnog osoblja (Prilog 7 i 10).

Komisija je konstatovala tokom posjete, a kroz razgovor sa predstavnicima studenata, da je tokom Pandemije Covid 19 studentima sva tri ciklusa studija bilo omogućeno korištenje savremenih IT alata poput Moodle platforme i Zoom platforme.

Komisija je takođe na osnovu razgovora sa studentima konstatovala da su im dostupni svi nastavni materijali koje profesori postavljaju na Moodle platformi.

Studentima Master akademskih studija (MAS) i Doktorskih akademskih studija (DAS) omogućena su istraživanja i rad u privrednim subjektima sa kojima Biotehnički fakultet ima potpisanu naučno tehničku saradnju. Studenti MAS i DAS su istakli da su im dostupne i relevantne međunarodne baze podataka potrebne za istraživački rad.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
c. Kod učenja i nastave fleksibilno se koriste razne pedagoške metode.	Djelimično Ispunjeno	Potreban

Komentar

Na osnovu priložene dokumentacije i razgovora tokom posjete članovi Komisije konstatuju da se na Biotehničkom fakultetu Univerziteta Crne Gore kod učenja i nastave fleksibilno koriste razne pedagoške metode

Iz informacionih listova je vidljivo da se u nastavi koriste različite pedagoške metode, od didaktičkih, preko istraživačkih koje podrazumijevaju samostalan rad i učenje putem rješavanja problema. (Prilog 5.1 od 5.13, informacioni listovi za predmete)

Iz razgovora sa predstavnicima nastavnog osoblja i studenata Komisija je konstatovala da su studentima omogućene konsultacije iz svakog nastavnog predmeta, a što nije vidljivo iz priložene dokumentacije. Studenti su istakli da su profesori izuzetno fleksibilni kada su u pitanju termini konsultacija.

Komisija je konstatovala takođe da je studentima omogućen i uvid u radove.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
d. Kod učenja i nastave redovno se vrednuju i prilagođavaju načini izvođenja nastave i pedagoške metode.	Ispunjeno	Potreban

Komentar

Na osnovu priložene dokumentacije i razgovora tokom posjete članovi Komisije konstatuju da se na Biotehničkom fakultetu Univerziteta Crne Gore kod učenja i nastave redovno vrednuju i prilagođavaju načini izvođenja nastave i pedagoške metode

Postupak studentskog vrednovanja nastave sprovodi se anketiranjem studenata na svim nivoima, vezano za kvalitet studijskih programa, kvalitet nastave, uslova i rada. Anketa je anonimna i sprovodi se na kraju svake studijske godine, a period anketiranja definisan je akademskim kalendarom (Prilog 12) koji usvaja Senat Univerziteta Crne Gore.

Anketa se sprovodi elektronskim putem i rezultati se automatski obrađuju u Centru informacionog sistema Univerziteta Crne Gore. Na osnovu obrađenih podataka, u procedurom predviđenim slučajevima, nastavnici i saradnici su dužni da pripreme prijedloge za unapređivanje nastave iz svog predmeta. Svi nastavnici i saradnici imaju kreiran nalog u Sistemu nastavne i kadrovske evidencije Snike (<http://snike.cis.ac.me/>) kojem pristupaju putem svoje akademske elektronske pošte. Pristup anketama za sve nastavnike i saradnike ima i prodekan za nastavu.

Iz razgovora sa Menadžmentom fakulteta i studentima Komisija je konstatovala da je nedovoljna zainteresiranost studenata, te da je relativno nizak procenat studenata koji su pristupili anketiranju.

Takođe iz razgovora sa predstavnicima Fakulteta konstatovano je da je neophodno promjenti formu Ankete obzirom da se dešava da studenti dobijaju kroz sadašnju formu mogućnost ocjenjivanja i kvaliteta na predmetu koji uopšte nisu slušali te akademske godine ili su ga slušali u prethodnoj akademskoj godini.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
e. Kod učenja i nastave podstiče se osjećaj samostalnosti kod učenika, osiguravajući pritom adekvatne smjernice i podršku od strane nastavnog osoblja.	Ispunjeno	Potreban
<p><i>Komentar</i></p> <p>Na osnovu priložene dokumentacije i razgovora tokom posjete članovi Komisije konstatuju da se na Biotehničkom fakultetu Univerziteta Crne Gore kod učenja i nastave podstiče osjećaj samostalnosti kod učenika, osiguravajući pritom adekvatne smjernice i podršku od strane nastavnog osoblja.</p> <p>Rad studenata se prati i ocjenjuje kontinuirano u toku semestra, svaki oblik aktivnosti se boduje, kao i provjere znanja, a na završnom ispitu se utvrđuje konačna ocjena. Skala ocjenjivanja kompatibilna je sa sistemom ECTS i propisana Statutom Univerziteta. Svi oblici provjere znanja su javni.</p> <p>Nastavnici u toku nastave, kod izrade samostalnih zadataka i pripreme za polaganje ispita, daju smjernice i pomažu studentima organizovanjem konsultacija čiji su termini usklađeni sa nastavom.</p> <p>Zahvaljujući ovakvom radu, studenti Biotehničkog fakulteta redovno postižu dobre rezultate na susretima studenta (Agronomijada), koje su se do pandemije Covid 19 svake godine održavale u različitim državama regiona. Takođe, nastavnici podstiču studente da posjećuju i učestvuju na različitim skupovima (seminari, konferencije, simpozijumi) na kojima često i osvajaju nagrade: https://www.ucg.ac.me/objava/blog/1243/objava/120414-veliki-uspjeh-studenata-btf-a-na-smotrinaucnih-radova-studenata-agronomije</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
f. Kod učenja i nastave promoviše se uzajamno poštovanje između učenika i nastavnika.	Ispunjeno	Potreban
<p><i>Komentar</i></p> <p>Na osnovu priložene dokumentacije i razgovora tokom posjete članovi Komisije konstatuju da se na Biotehničkom fakultetu Univerziteta Crne Gore kod učenja i nastave promoviše uzajamno poštovanje između učenika i nastavnika. Na fakultetu je uspostavljen visok nivo povjerenja između akademskog osoblja i studenata, time i veoma dobro funkcionisanje ukupne akademske zajednice, što je rezultiralo visokom prosječnom ocjenom pri studentskom vrednovanju nastave - na osnovnim studijama 4.5, a na master studijama 4.7, što se vidi u prilogu 13.</p> <p>Tokom posjete i kroz razgovor sa studentima svih ciklusa studija Komisija je zaključila da između nastavnog osoblja i studenata zaista postoji veoma dobra komunikacija uz uzajamno poštovanje.</p>		

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
g. Kod učenja i nastave postoje odgovarajući postupci za rješavanje po prigovorima studenata.	Djelimično ispunjeno	Potreban
<p><i>Komentar</i></p> <p>Na osnovu priložene dokumentacije i razgovora tokom posjete članovi Komisije konstatuju da na Biotehničkom fakultetu Univerziteta Crne Gore kod učenja i nastave postoje odgovarajući postupci za rješavanje po prigovorima studenata.</p> <p>Tokom razgovora je Komisija informisana da do sada nije bilo prigovora studenata, ali da bi oni svakako bili rešeni u najboljem interesu svih. Međutim, na web stranici fakulteta studentima nisu dostupne procedure koje regulišu rješavanje prigovora studenata u nastavnom procesu niti su oni o tome informisani na odgovarajući način.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
h. Lica koja vrednuju studente su upoznata sa postojećim metodama testiranja i ispitivanja i pruža im se podrška za razvoj vlastitih vještina u toj oblasti.	Ispunjeno	Potreban
<p><i>Komentar</i></p> <p>Na osnovu priložene dokumentacije i razgovora tokom posjete članovi Komisije konstatuju da su na Biotehničkom fakultetu Univerziteta Crne Gore lica koja vrednuju studente upoznata sa postojećim metodama testiranja i ispitivanja i pruža im se podrška za razvoj vlastitih vještina u toj oblasti.</p> <p>Biotehnički fakultet ima dobru kadrovsku osnovu koju čine 34 doktora nauka i pet magistara koji savjesno i stručno izvode nastavu i provjeru znanja studenata, što je vidljivo kroz broj realizovanih projekata i kroz biografije nastavnog osoblja.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
i. Kriterijum i metode za provjeru znanja, kao i kriterijum za ocjenjivanje, unaprijed se objavljuju.	Ispunjeno	Potreban
<p><i>Komentar</i></p> <p>Na osnovu priložene dokumentacije i razgovora tokom posjete članovi Komisije konstatuju da se na Biotehničkom fakultetu Univerziteta Crne Gore kriterijumi i metode za provjeru znanja, kao i kriterijum za ocjenjivanje, unaprijed objavljuju.</p> <p>Informacioni listovi za sve predmete sadrže detaljne informacije o organizaciji nastave, kriterijumima i metodama provjere znanja, kao i kriterijumima za ocjenjivanje. Iz razgovora sa predstavnicima studenata Komisija je zaključila da svi nastavnici na prvom času studente upoznaju sa planom rada, načinom provjere znanja i kriterijumima za ocjenjivanje u usmenoj ili u pisanoj formi (član 8 Pravila studiranja na osnovnim studijama).</p> <p>Svi oblici provjere znanja su javni i njihovi rezultati se redovno objavljuju. Kontinuirana provjera znanja vrši se tokom semestra, dijelom tokom nastave, dijelom na semestralnoj provjeri.</p>		

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
j. Provjera znanja omogućava studentima da pokažu u kojoj mjeri su planirani ishodi učenja postignuti. Studenti dobijaju povratne informacije, koje su, ukoliko je to potrebno, povezane sa savjetima o procesu učenja.	Ispunjeno	Potreban
<p><i>Komentar</i></p> <p>Na osnovu priložene dokumentacije i razgovora tokom posjete članovi Komisije konstatuju da se na Biotehničkom fakultetu Univerziteta Crne Gore kroz provjeru znanja omogućava studentima da pokažu u kojoj mjeri su planirani ishodi učenja postignuti. Studenti dobijaju povratne informacije, koje su, ukoliko je to potrebno, povezane sa savjetima o procesu učenja.</p> <p>Komisija konstatuje da Biotehnički fakultet ima i provodi procedure kojima se obezbjeđuje fer, transparentno i konzistentno ocjenjivanje studenata.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
k. Gdje je to moguće, provjeru znanja vrši više od jednog ispitivača.	Ispunjeno	Potreban
<p><i>Komentar</i></p> <p>Na osnovu priložene dokumentacije i razgovora tokom posjete članovi Komisije konstatuju da na Biotehničkom fakultetu Univerziteta Crne Gore, gdje je to moguće, provjeru znanja vrši više od jednog ispitivača.</p> <p>Na osnovu priložene dokumentacije kao i iz razgovora sa predstavnicima studenata i menadžmenta Fakulteta Komisija je konstatovala da su na pojedinim predmetima u proces provjere znanja studenata, pored predmetnih nastavnika, uključeni i saradnici u nastavi koji imaju stepen doktora nauka. Postoji i određeni broj predmeta koje dijele dva ili više nastavnika, što je vidljivo u informacionim listovima za svaki predmet.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
i. Pravila o provjeri znanja u obzir uzimaju olakšavajuće okolnosti.	Ispunjeno	Potreban
<p><i>Komentar</i></p> <p>Na osnovu priložene dokumentacije i razgovora tokom posjete članovi Komisije konstatuju da na Biotehničkom fakultetu Univerziteta Crne Gore, Pravila o provjeri znanja u obzir uzimaju olakšavajuće okolnosti.</p> <p>Iz Pravila je vidljivo da student kumulativno sakuplja poene sa svih provjera znanja, a ispit je položen sa više ili jednako 50 poena (član 35 Pravila studiranja na osnovnim studijama). Po osnovu svih predispitnih oblika provjere znanja, odnosno ishoda učenja i polaganjem ispita, student može ostvariti najviše 100 poena. Nakon izbivanja pandemije Covid 19 Senat Univerziteta Crne Gore je, na inicijativu Studentskog parlamenta, donosio Odluke o izmjeni akademskog kalendara u svakom ispitnom roku kako bi studentima koji su bili zaraženi ili u samoizolaciji u vrijeme provjera znanja (u toku semestra ili na završnom ispitu) bilo omogućeno polaganje ispita. Takođe, član 39 Pravila studiranja na osnovnim studijama predviđa da se za studente završne godine osnovnih studija, koji imaju jedan nepoložen ispit iz predmeta koji je po nastavnom</p>		

planu u ljetnjem semestru, organizuje izvođenje nastave iz tog predmeta u zimskom semestru (mentorska nastava).

Član 50a istih Pravila predviđa da student završne godine osnovnih studija koji ima neprijavljen i nepoložen samo jedan predmet, bez obzira na broj ECTS kredita, može prijaviti i polagati ispit iz tog predmeta u septembarskom ispitnom roku tekuće studijske godine.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
m. Provjera znanja se dosljedno i pravedno primjenjuje na sve studente i sprovodi se u skladu sa navedenim procedurama.	Ispunjeno	Potreban

Komentar

Na osnovu priložene dokumentacije i razgovora tokom posjete članovi Komisije konstatuju da se na Biotehničkom fakultetu Univerziteta Crne Gore, provjera znanja primjenjuje dosljedno i pravedno na sve studente i sprovodi se u skladu sa navedenim procedurama.

Provjere znanja sprovode se u tri ispitna roka - januarskom, junskom i septembarskom sa po dva ispitna termina. U septembarskom ispitnom roku student ima pravo da polaže sve ispite i predispitne provjere znanja (kolokvijumi i završni ispiti) koje je prijavio, koje nije polagao ili položio u toj studijskoj godini. Student koji ne položi ispit u prvom ispitnom terminu ima pravo da polaže u drugom terminu istog ispitnog roka. Termini za organizaciju ispita određuju se u skladu sa akademskim kalendarom i istaknuti su na web stranici fakulteta (Prilog 12). Na osnovu člana 41 Pravila studiranja na osnovnim studijama, student ima pravo prigovora na prolaznu ocjenu ispita. Ukoliko nije zadovoljan ostvarenom prolaznom ocjenom, student ima pravo da nakon verifikacije ocjene podnese zahtjev prodekanu za nastavu za poništenje ocjene i ponovno polaganje ispita.

Prodekan za nastavu odlukom odobrava studentu ponovno polaganje kod predmetnog nastavnika u narednom propisanom roku.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
n. Postoji formalna procedura za žalbe studenata.	Ispunjeno	Eliminacioni

Komentar

Na osnovu priložene dokumentacije i razgovora tokom posjete članovi Komisije konstatuju da na Biotehničkom fakultetu Univerziteta Crne Gore, postoji formalna procedura za žalbe studenata.

Biotehnički fakultet ima procedure kojima se predviđa mogućnost žalbi studenata, a utvrđene su formalnim aktom koji usvaja Senat. Studenti imaju mogućnost da se formalnim putem obrate Dekanu fakulteta. Dekan je dužan da po prigovoru, u roku od tri dana, obrazuje komisiju koja će utvrditi, u skladu sa zahtjevom iz prigovora, da li je ocjena izvedena suprotno propisima, pregledati i ponovo ocijeniti pisani rad ili ispitati studenta i donijeti konačnu ocjenu. Ukoliko student traži izuzeće predmetnog nastavnika, taj nastavnik ne može biti član komisije za ocjenu (član 41 Pravila studiranja na osnovnim studijama). https://www.ucg.ac.me/skladiste/blog_6/objava_3716/fajlovi/Pravila%20studiranja%20na%20osnovnim%20studijama_%20PRE%C4%8CI%C5%A0%C4%86ENI%20TEKST.docx.

Iz razgovora sa studentima Komisija je zaključila da su studenti o njima upoznati. No iz razgovora sa prodaknicom za nastavu i studentska pitanja Komisija je konstatovala da žalbi od strane studenata prema uspostavljenim žalbenim procedurama uopšte nije bilo zadnjih godina. Ako je mali broj žalbi to bi moglo upućivati da studenti nemaju potpuno povjerenje u žalbeni sistem uspostavljen na Univerzitetu/Fakultetu.

Preporuke u vezi unapređenja standarda

3a) Preporučuje se podsticanje nastavnog osoblja da pri izvođenju nastave i organizaciji procesa učenja u većoj meri vodi računa o raznolikosti studenata i njihovih potreba (npr. kroz kontinuirano održavanje različitih radionica).

3b) Preporučuje se da se više pažnje posveti sticanju stručnih kompetencija kroz realizaciju stručne prakse u okviru studijskog programa (npr. u trajanju od mjesec dana na kraju 3. godine studija). U tom smislu dati više značaja završnim radovima prvog i drugog ciklusa, koji se mogu realizirati i u okviru programa razmjene (mobilnosti) studenata, kao i angažovanjem gostujućih profesora i stručnjaka iz prakse.

3c1) Potrebno je se da se u informacionim listovima (kartonima predmeta) definisati način održavanja konsultacija kao jednog od oblika pružanja podrške studentima u savladavanju gradiva. Veliki broj informacionih listova ne sadrži nikakav podatak o konsultacijama.

3c2) Potrebno je **uniformisati sve informacije** u informacionim listovima (kartonima predmeta).

3d1) Preporučuje se pokretanje inicijative za korekciju forme Ankete, a u svrhu prilagođavanja stvarnoj situaciji na Fakultetu. Takođe, obzirom na slab odziv pri anketiranju preporuka je da se pokuša sa sprovođenjem anketa nakon završetka svakog semestra.

3d1) Preporučuje se Biotehničkom fakultetu da zauzme strateški pristup prema broju studijskih programa koji realizira, internacionalizaciji kurikuluma i daljem jačanju internacionalizacije (posebno razmotriti mogućnost uvođenja programa koji se izvode na engleskom jeziku, te razvoju zajedničkih programa s drugim univerzitetima u zemlji i inostranstvu).

3g) Potrebno je postaviti na web stranicu Biotehničkog fakulteta procedure koje regulišu rješavanje po prigovorima studenata.

STANDARD 4. UPIS STUDENATA, NJIHOVO NAPREDOVANJE KROZ STUDIJE, PRIZNAVANJE I SERTIFIKACIJA

Ustanove treba na dosljedan način da primjenjuju prethodno definisane i objavljene propise koji obuhvataju sve faze studiranja, odnosno upis studenata, njihovo napredovanje kroz studije, priznavanje i sertifikaciju.

Smjernice:

Obezbjedivanje uslova i podrške koji su neophodni za napredovanje studenata kroz akademsku karijeru je u najboljem interesu svakog pojedinačnog studenta, programa, ustanove i sistema. Od ključnog je značaja da procedure upisa, priznavanja i završetka studija budu primjerene svrsi, naročito kada su studenti mobilni u okviru jednog ili više sistema visokog obrazovanja.

Važno je da se politike pristupa, procesi i kriterijum za upis sprovode dosljedno i na transparentan način, i da je obezbijeđeno upoznavanje studenata sa radom ustanove i uvođenje u program.

Ustanove treba da uspostave i procese i instrumente za prikupljanje, praćenje i reagovanje na informacije o napredovanju studenata kroz studije.

Pravično priznavanje visokoškolskih kvalifikacija, perioda studija i prethodnog učenja, uključujući priznavanje neformalnog i informalnog učenja, predstavljaju osnovne komponente za osiguravanje napredovanja studenata kroz studije, pri čemu se promovise mobilnost. Odgovarajuće procedure za priznavanje, oslanjaju se na:

- usklađenosti institucionalne prakse priznavanja sa principima Lisabonske konvencije o priznavanju;
- saradnju sa drugim ustanovama, agencijama za obezbjeđenje kvaliteta i nacionalnim ENIC/NARIC centrom, u cilju osiguravanja dosljednog priznavanja u cijeloj zemlji.

Diplomiranje predstavlja kulminaciju perioda studiranja studenata. Studenti treba da dobiju dokumentaciju kojom se obrazlaže koje su kvalifikacije stekli, uključujući postignute ishode učenja i kontekst, nivo, sadržaj i status studija koje su pohađali i koje su uspješno završili.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
a. Politike pristupa, procesi i kriterijum za upis sprovode se dosljedno i na transparentan način. Obezbjedeđeno je upoznavanje studenata sa radom ustanove i uvođenje u program.	Ispunjeno	Eliminacioni
<i>Komentar</i>		
Na osnovu priložene dokumentacije i razgovora tokom posjete članovi Komisije konstatuju da se na Biotehničkom fakultetu Univerziteta Crne Gore, politike pristupa, procesi i kriterijumi za upis sprovode dosljedno i na transparentan način. Obezbjedeđeno je upoznavanje studenata sa radom ustanove i uvođenje u program.		

Politike pristupa, procesi i kriterijumi za upis organizovani su na osnovu Pravilnika o bližim uslovima, kriterijumima i postupku upisa u prvu godinu osnovnih studija Univerziteta Crne Gore, koji je dostupan na linku:

https://www.ucg.ac.me/skladiste/blog_6/objava_3716/fajlovi/PRAVILNIK%20O%20USLOVIMA%20KRITERIJUMIMA%20I%20POSTUPKU%20UPISA%20NA%20OSNOVNE%20STUDIJE%20UNIVERZITETA%20CRNE%20GORE.pdf (Bilten Univerziteta Crne Gore, br. 432/18),

Pravilnika o bližim uslovima, kriterijumima i postupku upisa u prvu godinu master studija Univerziteta Crne Gore, dostupan je na linku:

https://www.ucg.ac.me/skladiste/blog_6/objava_3716/fajlovi/Pravilnik%20o%20upisu%20%20Master%20studije%20UCG%202020

Bilten Univerziteta Crne Gore (br. 337/15 i br. 447/18), kao i Pravila doktorskih studija (član 23)

https://www.ucg.ac.me/skladiste/blog_6/objava_3716/fajlovi/PRAVILA%20DOKTORSKIH%20STUDIJA%20IZ%20BILTENA%20513.pdf

Visokoškolska ustanova osigurava adekvatne uslove i pruža potporu akademskom napredovanju studenata, osiguravajući jednake mogućnosti. BTF ima jasne upisne procedure za upis studenata utvrđene Zakonom, Statutom Univerziteta i opštim aktima Fakulteta. Pravila studiranja utvrđena su Statutom Univerziteta. Informacije o studijskim programima osnovnih studija svake godine objavljuju se u Informatoru Univerziteta Crne Gore koji je dostupan na linku. Studentima su dostupni nastavni planovi I programi na web stranici fakulteta, ali samo u pogledu sadržaja predmeta, bez ishoda učenja I kompetencija.

Konkurs za upis na osnovne, master i specijalističke studije raspisuje Upravni odbor, a za doktorske studije Centar za doktorske studije. Univerzitet Crne Gore prvo na svojoj web stranici najavljuje konkurs za upis na odgovarajući nivo studija (osnovne, master, specijalističke, doktorske), a potom I tekst konkursa sa detaljnijim informacijam o broju kandididata koji se primaju na pojedini studijski program, uslovima i potrebnoj dokumentaciji za upis. Tekst Konkursa obavezno se objavljuje i na web stranici Biotehničkog fakulteta.

Plan upisa i broj studenata utvrđuje se na sjednici Senata, a odluka je rezultat procjene vlastitih kapaciteta, informacija o minimalnom broju studenata neophodnih za pokretanje studija i trenda broja upisanih studenata u prethodnim godinama.

Studentima su dostupni nastavni planovi i programi na web stranici fakulteta ali samo u pogledu sadržaja predmeta, bez ishoda učenja i kompetencija.

Konkurs za upis na osnovne, master i specijalističke studije raspisuje Upravni odbor, a za doktorske studije Centar za doktorske studije. Univerzitet Crne Gore prvo na svojoj web stranici najavljuje konkurs za upis na odgovarajući nivo studija (osnovne, master, specijalističke, doktorske), a potom i tekst konkursa sa detaljnijim informacijam o broju kandididata koji se primaju na pojedini studijski program, uslovima i potrebnoj dokumentaciji za upis.

Tekst Konkursa obavezno se objavljuje i na web stranici Biotehničkog fakulteta.

Plan upisa i broj studenata utvrđuje se na sjednici Senata, a odluka je rezultat procjene vlastitih kapaciteta, informacija o minimalnom broju studenata neophodnih za pokretanje studija i trenda broja upisanih studenata u prethodnim godinama.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
<p>b. Ustanova uspostavlja procese i instrumente za prikupljanje, praćenje i reagovanje na informacije o napredovanju studenata kroz studije.</p>	<p>Ispunjeno</p>	<p>Potreban</p>
<p><i>Komentar</i></p> <p>Na osnovu priložene dokumentacije i razgovora tokom posjete članovi Komisije konstatuju da su na Biotehničkom fakultetu Univerziteta Crne Gore, uspostavljeni procesi i instrumenti za prikupljanje, praćenje i reagovanje na informacije o napredovanju studenata kroz studije.</p> <p>Nakon završetka svakog ispitnog roka organizuje se sjednica Vijeća na kojoj se analizira prolaznost i uspjeh studenata u tom roku. Vijeće organizacione jedinice, odnosno Senat, verifikuje ocjene u terminima predviđenim akademskim kalendarom. Nakon verifikacije ocjene se upisuju u evidencioni karton studenta u jedinstveni informacioni sistem (CIS).</p> <p>Tokom posjete i iz razgovora sa predstavnicima Fakulteta Komisija je konstatovala da je omogućeno praćenje napretka studenata u toku studija preko informacionog sistema Univerziteta, tj. elektronske baze studentske službe.</p> <p>Prolaznost studenta i ocjena na svakom ispitnom roku dostupna je za svaki predmet pojedinačno u posebnim obrascima koji su generisani u CIS-u i u evidencionom kartonu studenta kroz potvrdu o položenim ispitima koja je jedinstvena za cijeli UCG.</p> <p>Prilikom posjete, a u razgovoru sa nastavnim osobljem i studentima konstatovano je da svaki nastavnik individualno pristupa rješavanju problema niske prolaznosti i pokušava se pronaći mogućnost za povećanje prolaznosti, ali ne na štetu kvaliteta nastave.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
<p>c. Institucionalna praksa priznavanja je u skladu sa principima Lisabonske konvencije o priznavanju.</p>	<p>Ispunjeno</p>	<p>Potreban</p>
<p><i>Komentar</i></p> <p>Na osnovu priložene dokumentacije i razgovora tokom posjete članovi Komisije konstatuju da je na Biotehničkom fakultetu Univerziteta Crne Gore, Institucionalna praksa priznavanja u skladu sa principima Lisabonske konvencije o priznavanju.</p> <p>Visokoškolska ustanova ima uspostavljen sistem za priznavanje kvalifikacija i perioda studiranja u skladu sa Lisabonskomj konvencijom o priznavanju kvalifikacija, te prethodnog učenja.</p> <p>Priznavanje stranih diploma u nadležnosti je Ministarstva nadležnog za poslove prosvjete. Priznavanje ispita koji su položeni na nekoj drugoj ustanovi visokog obrazovanja definisano je članom 24 Pravila studiranja na osnovnim studijama. Ispiti koji su položeni na prethodno upisanoj ustanovi visokog obrazovanja se priznaju, ako predmeti iz kojih su ispiti položeni, po svom sadržaju i obimu, odgovaraju najmanje 80% nastavnim predmetima na fakultetu.</p>		

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
d. Saradnja sa drugim ustanovama, agencijama za obezbjeđenje kvaliteta i domaćim ENIC/NARIC centrom, u cilju osiguravanja dosljednog priznavanja u cijeloj zemlji.	Ispunjeno	Potreban
<p><i>Komentar</i></p> <p>Na osnovu priložene dokumentacije i razgovora tokom posjete članovi Komisije konstatuju da je na Biotehničkom fakultetu Univerziteta Crne Gore, ostvarena saradnja sa drugim ustanovama, agencijama za obezbjeđenje kvaliteta i domaćim ENIC/NARIC centrom, u cilju osiguravanja dosljednog priznavanja u cijeloj zemlji</p> <p>Iz dostavljenog materijala je vidljivo da Univerzitet Crne Gore ima potpisan veliki broj sporazuma o saradnji sa univerzitetima u inostranstvu, na kojima i studenti Biotehničkog fakulteta mogu proširiti svoja znanja.</p> <p>Studenti koju učestvuju u razmjeni (npr. jedan semestar) uglavnom se dobro uklope u nastavu i vraćaju se na Biotehnički fakultet sa dobrim rezultatima na provjerama znanja na tim univerzitetima.</p> <p>Takođe iz dostavljenog materijala (Prilog 7) vidljivo je da Biotehnički fakultet ima potpisane sporazume sa privrednim sektorom gdje studenti mogu da obavljaju praksu i gdje stečena znanja na fakultetu mogu praktično da primjene (Prilog 7).</p> <p>Tokom posjete kroz razgovor sa predstavnicima studenata, studenti su iskazali mišljenje da bi nastavni planovi i programi mogli biti više usklađeni sa regionom ali i šire. Ovo bi mogao biti i jedan o razloga smanjene mobilnosti studenata posebno na Osnovnim akademskih studijama.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
e. Po završetku programa, studenti dobijaju dokumentaciju kojom se obrazlaže koje su kvalifikacije stekli, uključujući postignute ishode učenja i kontekst, nivo, sadržaj i status studija koje su pohađali i koje su uspješno završili.	Ispunjeno	Potreban
<p><i>Komentar</i></p> <p>Na osnovu priložene dokumentacije i razgovora tokom posjete članovi Komisije konstatuju da na Biotehničkom fakultetu Univerziteta Crne Gore, studenti dobijaju dokumentaciju kojom se obrazlaže koje su kvalifikacije stekli, uključujući postignute ishode učenja i kontekst, nivo, sadržaj i status studija koje su pohađali i koje su uspješno završili.</p> <p>Biotehnički fakultet osigurava pravovremeno uvjerenje o diplomiranju, promociju i dodjelu diploma svih diplomanata, te dodatak diplomi na maternjem i engleskom jeziku koji se izdaje svim diplomantima. Kada je riječ o mobilnosti studenata, ona je regulirana pravilnikom o mobilnosti.</p>		

Preporuke u vezi unapređenja standarda

4a) Preporučuje se Biotehničkom fakultetu da učini dostupnim svim studentima putem linka na web stranici Fakulteta Pravilnik za upis na I,II i III ciklus studija na Biotehničkom fakultetu.

4d) Preporučuje se Biotehničkom fakultetu da u budućim aktivnostima modernizacije kurikuluma, izmjenama postojećih i donošenjem novih studijskih programa, uzme u obzir usklađivanje programa s programima u inostranstvu. To je posebno potrebno raditi na nivou kompetencija i ishoda učenja obzirom da postotak mobilnosti studenata je još uvijek nizak.

4e) Preporučuje se Biotehničkom fakultetu da na web stranici putem linka učini dostupnim dodatak diplomi osnovnih akademskih studija i osnovnih primjenjenih studija.

STANDARD 5. NASTAVNO OSOBLJE

Ustanove treba da osiguraju kompetentnost svog nastavnog osoblja. Treba da primjenjuju pravične i transparentne procese prilikom zapošljavanja i razvoja zaposlenih.

Smjernice:

Uloga predavača je od ključnog značaja za stvaranje kvalitetnog iskustva studiranja i omogućavanja sticanja znanja, kompetencija i vještina. Sve raznovrsnija studentska populacija i veća usredsređenost na ishode učenja zahtijeva učenje i nastavu usmjerene na studenta, pa se time i uloga nastavnika mijenja (vidjeti Standard 1.3).

Ustanove visokog obrazovanja su najodgovornije za kvalitet svojih zaposlenih i pružanje odgovarajućeg okruženja za efikasno obavljanje posla.

Takvo okruženje:

- uspostavlja i pridržava se jasnih, transparentnih i pravičnih procesa za zapošljavanje i uslova zapošljavanja u okviru kojih se prepoznaje značaj podučavanja;
- nudi i promovise mogućnosti za profesionalni razvoj nastavnog osoblja;
- podstiče naučne aktivnosti radi jačanja veze između obrazovanja i istraživanja;
- podstiče inovacije u nastavnim metodama i korišćenje novih tehnologija.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
a. Ustanova uspostavlja i pridržava se jasnih, transparentnih i pravičnih procesa za zapošljavanje i uslova zapošljavanja koji prepoznaju značaj podučavanja.	Ispunjeno	Potreban

Komentar

Na osnovu priložene dokumentacije i razgovora tokom posjete članovi Komisije konstatuju da Biotehnički fakultet Univerziteta Crne Gore uspostavlja i pridržava se jasnih, transparentnih i pravičnih procesa za zapošljavanje i uslova zapošljavanja koji prepoznaju značaj podučavanja.

Na web stranici

https://www.ucg.ac.me/skladiste/blog_3/objava_42/fajlovi/Uslovi%20i%20kriterijumi%20za%20izbor%20u%20akademski%20zvanja%20od%202019.pdf je dostupan dokument koji definiše uslove za izbor u akademska zvanja, a samim tim i zasnivanje radnog odnosa na Univerzitetu Crne Gore, a koji je dio zakona

Zakona o visokom obrazovanju, Statuta Univerziteta Crne Gore (broj 631-3/2019-3 od 16. aprila 2019. godine). Procedura izbora u akademska zvanja je propisana članovima 88 do 94 Statuta Univerziteta Crne Gore, dok Zakon o visokom obrazovanju i Statut Univerziteta Crne Gore, članovi 104-105, propisuju proceduru izbora u zvanja saradnika.

Prilog: Opšta akta Univerziteta Crne Gore – Statut Univerziteta; Zakon o visokom obrazovanju; Uslovi i kriterijumim za izbor u akademska zvanja Savjeta za visoko obrazovanje

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
b. Ustanova nudi i promovise mogućnosti za profesionalni razvoj nastavnog osoblja.	Ispunjeno	Potreban

Komentar

Na osnovu priložene dokumentacije i razgovora tokom posjete članovi Komisije konstatuju da Biotehnički fakultet Univerziteta Crne Gore nudi i promovise mogućnosti za profesionalni razvoj nastavnog osoblja.

Biotehnički fakultet omogućava stručno usavršavanje nastavnog osoblja kroz niz ugovora o bilateralnoj saradnji Univerziteta Crne Gore (67 univerziteta iz 30 zemalja, <https://www.ucg.ac.me/objava/blog/16/objava/31850-bilateralna-saradnja>), ugovore o saradnji sa srodnim institucijama visokog obrazovanja i naučnoistraživačkim institutima i kurseve stranog jezika. Ugovori o saradnji (Prilog 9) su potpisani sa:

1. Univerzitetom u Sarajevu – Poljoprivredno-prehrambeni fakultet, Bosna i Hercegovina, Ugovor potpisan 22.06.2021.
2. Institutom za zaštitu bilja i životnu sredinu, Beograd, Srbija, Ugovor potpisan 16.06.2021.
3. Institutom za javno zdravlje Crne Gore, Crna Gora Ugovor potpisan 11.02.2022.
4. Instutom za ratarstvo i povrtarstvo, Novi Sad, Srbija, Ugovor potpisan 28.11.2019.
5. Sveučilištem Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Hrvatska, Fakultet biotehničkih znanosti, 23.06.2015.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
c. Ustanova podstiče naučne aktivnosti radi jačanja veze između obrazovanja i istraživanja.	Ispunjeno	Potreban

Komentar

Na osnovu priložene dokumentacije i razgovora tokom posjete članovi Komisije konstatuju da Biotehnički fakultet Univerziteta Crne Gore podstiče naučne aktivnosti radi jačanja veze između obrazovanja i istraživanja.

Istraživanja na Biotehničkom fakultetu se odvijaju u okviru projekata u koje su uključeni studenti magistarskih i doktorskih studija, ali i alumnisti kroz program stručnog osposobljavanja. Akademska osoblje redovno objavljuje radove u citatnim bazama SCI, SCIE, SSCI, A&HC i Scopus (Prilog 17. Biografije nastavnika i saradnika).

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
d. Ustanova podstiče inovacije u nastavnim metodama i korišćenje novih tehnologija.	Ispunjeno	Potreban

Komentar

Na osnovu priložene dokumentacije i razgovora tokom posjete članovi Komisije konstatuju da Biotehnički fakultet Univerziteta Crne Gore podstiče inovacije u nastavnim metodama i korišćenje novih tehnologija.

Nastavno osoblje aktivno koristi Moodle platformu (materijali za učenje, domaći zadaci, testovi itd.) i u okviru nje alat za uspostavljanje video-konferencijskog sistema BigBlueButton, kao i ZOOM i Google meet. Moodle platformi nastavno osoblje pristupa preko akademskih e-mail adresa @ucg.ac.me, a studenti preko svojih studentskih e-mail adresa @edu.ucg.ac.me koje se kreiraju za svakog studenta nakon upisa. O izvođenju online nastave su studenti blagovremeno obaviješteni preko web stranica predmeta. Laboratorije na Biotehničkom fakultetu su dobro opremljene. Studenti posećuju eksperimentalno imanje i u saradnji sa partnerima iz privrede imaju uvid u posao koji će raditi nakon završenog Biohemičkog fakulteta. Međutim, studenti su izrazili želju, a privrednici potrebu da se više časova posveti praktičnoj nastavi.

Preporuke u vezi unapređenja standarda

- 5a) Preporučuje se pokretanje inicijative prema Univerzitetu Crne Gore za uspostavljanje uslova za brže napredovanje nastavnog kadra i zapošljavanje mladih.
- 5b) Preporučuje se organizovanje didaktičkih kurseva za dodatno usavršavanje nastavnog kadra.
- 5c) Preporučuje se uključivanje studenata osnovnih studija u istraživanja.
- 5d) Preporučuju se češće posjete nastavnog kadra i studenata eksperimentalnom imanju i povećanje broja časova praktičnog rada.

STANDARD 6. RESURSI ZA UČENJE I PODRŠKA STUDENTIMA

Ustanove treba da na odgovarajući način finansiraju aktivnosti učenja i nastave i da obezbijede adekvatne i lako dostupne resurse za učenje, kao i podršku studentima.

Smjernice:

U cilju pružanja optimalnog iskustva studiranja, ustanove obezbjeđuju niz resursa radi pružanja podrške u učenju. Ovi resursi su različiti, od fizičkih resursa, poput biblioteka, sredstava za učenje i informatičke infrastrukture, do ljudske podrške u vidu mentora i drugih savjetnika. Uloga službi za pružanje podrške od naročitog je značaja kod omogućavanja mobilnosti studenata u okviru jednog ili više sistema visokog obrazovanja.

Potrebe raznovrsne studentske populacije (kao što su zreli, vanredni, zaposleni i studenti iz inostranstva, kao i studenti sa invaliditetom), te prelazak na učenje usmjereno na studenta i fleksibilne modele učenja i nastave, uzimaju se u obzir prilikom raspodjele, planiranja i obezbjeđivanja resursa za učenje i pružanje podrške studentima.

Aktivnosti i sredstva za pružanje podrške mogu se organizovati na različite načine, u zavisnosti od konteksta ustanove. Međutim, kroz unutrašnje obezbjeđenje kvaliteta osigurava se da svi resursi budu primjereni svrsi, dostupni, te da studenti budu informisani o servisima koji su im na raspolaganju.

Uloga pomoćnog i administrativnog osoblja je izuzetno važna za pružanje usluga podrške, zbog čega treba da bude kvalifikovano i da ima mogućnosti za razvoj svojih kompetencija.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
a. Ustanova obezbjeđuje niz resursa radi pružanja podrške u učenju.	Ispunjeno	Potreban
<p><i>Komentar</i></p> <p>Na osnovu priložene dokumentacije i razgovora tokom posjete članovi Komisije konstatuju da Biotehnički fakultet Univerziteta Crne Gore obezbjeđuje niz resursa radi pružanja podrške u učenju. Ovaj kriterijum je formalno usvojen i javno dostupan.</p> <p>Na osnovu priložene dokumentacije, detalja datih u prilogima izvještaja Biotehničkog fakulteta, kao i informacija dobijenih tokom posjete utvrđuje se da pomenuti Fakultet raspolaže sa:</p> <ul style="list-style-type: none"> fizičkim resursima koji se nalaze na teritoriji Podgorice, Bara i Bijelog polja. U prilogu 18. izvještaja vezan za ovaj standard dat je i detaljan opis i prikaz prostornih resursa sa opremom (raspoložive laboratorije, površina oglednih polja, staklenika, plastenika na svakoj od pomenutih teritorija). Takođe studentima je na raspolaganju Biblioteka fakulteta i Centralna univerzitetska biblioteka, IT sala; ljudskim resursima: profesorima, saradnicima koji daju studentima podršku u učenju kroz konsultacije, individualan rad sa studentima kao i mentorstva tokom istraživačkog rada. Detalji o satima određenih za konsultacije i individualan rad sa studentom opisani su u ETCS katalog za svaki od predmeta. 		

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
b. Ustanova uzima u obzir potrebe raznovrsne studentske populacije, te prelazak na učenje usmjereno na studenta i fleksibilne modele učenja i nastave, prilikom raspodjele, planiranja i obezbjeđivanja resursa za učenje i pružanje podrške studentima.	Ispunjeno	Potreban
<p><i>Komentar</i></p> <p>Na osnovu priložene dokumentacije i razgovora tokom posjete članovi Komisije konstatuju da Biotehnički fakultet Univerziteta Crne Gore uzima u obzir potrebe raznovrsne studentske populacije, prelazak na učenje usmjereno na studenta i fleksibilne modele učenja i nastave.</p> <p>Učenje usmjereno na studente pruža se tokom organizacije različitih radionica, rad na različitim projektima, mobilnosti omogućene kroz projekte priložene u prilogu br. 9.</p> <p>Fleksibilni modeli učenja uključuju različite navedene platforme koje su navedene u izvještaju Biotehničkog Fakulteta uključujući Moodle, BigBlueButton, ZOOM, GoogleMeet. Svi studenti imaju pristup internet konekciji u svim svojim jedinicama - u Podgorici, Baru i u Bijelom Polju preko Eduroam internacionalne konekcije.</p> <p>Studenti su tokom posjete iskazali zadovoljstvo u fleksibilnom pristupu profesora i saradnika prilikom zakazivanja konsultacija, kao i pružanja dodatnih informacija radi lakšeg savladavanja gradiva.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
c. Kroz unutrašnje obezbjeđenje kvaliteta osigurava se da svi resursi budu primjereni svrsi, dostupni, te da studenti budu informisani o uslugama koje su im na raspolaganju.	Ispunjeno	Potreban
<p><i>Komentar</i></p> <p>Na osnovu priložene dokumentacije i razgovora tokom posjete članovi Komisije konstatuju da Biotehnički fakultet Univerziteta Crne Gore kroz unutrašnje obezbjeđenje kvaliteta osigurava da su svi resursi primjereni svrsi, dostupni, kao i da su studenti informisani o uslugama koje su im na raspolaganju.</p> <p>Iz priložene dokumentacije može se vidjeti da Biotehnički fakultet organizuje prijem bruceša kojima se daju osnovne informacije o Fakultetu. Ugovor o studijama koji mora biti potpisan od strane svakog upisanog studenta predstavlja dokument gdje su studenti upoznati sa svojim kako pravima, tako i obavezama. Transparentnost informacija je studentima data preko pružanja informacija na zvaničnoj web stranici Fakulteta i Univerziteta. Informacije od strane profesora se dobijaju preko zvanične e-mail adrese Univerziteta.</p> <p>Iz priložene dokumentacije može se uvidjeti da se mobilnost studenata obezbjeđuje kroz različite istraživačke projekte date u prilogu br 9. npr Horizon 2020, Erasmus+. Ovo je takođe potvrđeno tokom posjete instituciji.</p>		

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
d. Administrativno osoblje i osoblje za pružanje usluga podrške je kvalifikovano i ima mogućnosti za razvoj svojih kompetencija.	Ispunjeno	Potreban
<p><i>Komentar</i></p> <p>Na osnovu priložene dokumentacije i razgovora tokom posjete članovi Komisije konstatuju da je administrativno osoblje i osoblje za pružanje usluga podrške na Biotehničkom fakultetu Univerziteta Crne Gore kvalifikovano i ima mogućnosti za razvoj svojih kompetencija</p> <p>Posebno tokom posjete utvrđeno je da administrativno osoblje ima odgovarajući nivo kvalifikacije u skladu sa Pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta i u kontinuitetu radi na razvoju i unapređenju svojih profesionalnih kompetencija. Administrativno osoblje razvija svoje kompetencije uglavnom preko obuka koje se organizuju od strane Univerziteta.</p>		

Preporuke u vezi unapređenja standarda

6a) Preporučuje se instituciji unapređenje IT opreme. Uz pomoć bolje IT opreme profesori bi tokom laboratorijskih i terenskih vježbi mogli snimati iste i postaviti ih na online learning platforme za studente koji nisu bili u mogućnosti da ih isprate. Ovo može biti veoma korisno za osobe sa invaliditetom koji bi od kuće mogli pregledati i naučiti gradivo. Takođe bi moglo biti od koristi i u vanrednim situacijama kao što je epidemija, gdje studenti ne mogu pristupiti fizičkim resursima.

6b) Preporučuje se postavljanje pristupnih rampi za osobe sa invaliditetom kako bi se još više uzele u obzir potrebe raznovrsne studentske populacije.

6c) Preporučuje se da sve informacije i obavještenja koja su važna za studente, od termina ispita, rezultata bilo kakvih, a posebno ispitnih aktivnosti, kao i informacije o internacionalnim razmjenama i van nastavnim aktivnostima (kongresi, sportska takmičenja) budu proslijeđeni studentima preko njihovih zvaničnih e-mail adresa na Fakultetu/Univerzitetu. Na taj način stvara se potpuna i istomjerna transparentnost informacija prema svim studentima.

STANDARD 7. UPRAVLJANJE INFORMACIJAMA

Ustanove treba da osiguraju prikupljanje, analiziranje i korišćenje relevantnih informacija, u cilju efikasnog upravljanja programima i drugim aktivnostima.

Smjernice:

Pouzdana podaci su ključni za donošenje utemeljenih odluka da bi se znalo šta dobro funkcioniše a šta zahtijeva dodatnu pažnju. Efikasni procesi za prikupljanje i analizu informacija o studijskim programima i druge aktivnosti doprinose sistemu unutrašnjeg obezbjeđenja kvaliteta.

Koje informacije se prikupljaju u određenoj mjeri zavisi od vrste i misije ustanove. Sljedeći podaci su od značaja:

- ključni indikatori uspješnosti;
- profil studentske populacije;
- napredovanje studenata kroz studije, stopa uspješnosti i napuštanja studija;
- zadovoljstvo studenata studijskim programima;
- dostupni resursi za učenje i podršku studentima;
- karijerne putanje svršenih studenata.

Mogu se koristiti različite metode prikupljanja informacija. Važno je da su studenti i zaposleni

uključeni u pružanje i analizu informacija i u planiranje naknadnih aktivnosti.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
a. Ustanova obezbjeđuje informacije o ključnim indikatorima uspješnosti.	Ispunjeno	Potreban
<p><i>Komentar</i></p> <p>Na osnovu priložene dokumentacije i razgovora tokom posjete članovi Komisije konstatuju da Biotehnički fakultet Univerziteta Crne Gore obezbjeđuje informacije o ključnim indikatorima uspješnosti.</p> <p>Na web stranici Fakulteta postoji baza podataka Sistema Nastavne i Kadrovske Evidencije (SNIKE) na linku https://snike.cis.ac.me u kojoj se nalaze informacije o napredovanju studenata, rezultati anketa studenata svih nivoa studija vezano za kvalitet nastave, ocjene nastavnog osoblja, kao i studijskog programa u celini, a koji predstavljaju značajan indikator uspešnosti. Rezultati studentskih anketa analiziraju se i usvajaju na sjednici Vijeća fakulteta, a potom prosleđuju Centru za unapređenje kvaliteta Univerziteta Crne Gore (https://www.ucg.ac.me/rektorat/kvalitet).</p> <p>Objave o odbranama magistarskih radova, polaznih istraživanja doktorskih disertacija, uvidu javnosti magistarskih i doktorskih teza, kao i smotrana naučnih radova studenata mogu se vidjeti na web stranici Fakulteta, u sekciji Obavještenja: https://www.ucg.ac.me/objave_spisak/blog/1245 koja se redovno ažurira.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
b. Ustanova obezbjeđuje informacije o profilu studentske populacije.	Ispunjeno	Potreban

Komentar

Na osnovu priložene dokumentacije i razgovora tokom posjete članovi Komisije konstatuju da Biotehnički fakultet Univerziteta Crne Gore obezbjeđuje informacije o profilu studentske populacije.

U e- servisu Sistem Nastavne i Kadrovske Evidencije (SNIKE), <https://snike.cis.ac.me>, koji se nalazi na web stranici Fakulteta, postoje brojne informacije od značaja ne samo za Fakultet i Univerzitet već i za druge institucije, između ostalog i vezane za profil vezane za profil studentske populacije koje podrazumevaju podatke o studentima unijete pri upisu (pol, lični i kontakt podaci, podaci o prethodnom školovanju, broj dosijea), predmetima koje sluša, uspehu tokom studija. Studentska služba je povezana sa ovom bazom podataka. Takođe, u Studentskoj službi Fakulteta postoje dosijei koji sadrže podatke o studentima u štampanom obliku.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
c. Ustanova obezbjeđuje informacije o napredovanju studenata kroz studije, stopi uspešnosti i napuštanja studija.	Ispunjeno	Potreban

Komentar

Na osnovu priložene dokumentacije i razgovora tokom posjete članovi Komisije konstatuju da Biotehnički fakultet Univerziteta Crne Gore obezbjeđuje informacije o napredovanju studenata kroz studije, stopi uspešnosti i napuštanja studija.

Informacije o napredovanju studenata kroz studije, predmetima koje sluša, ocjenama na ispitima, stopi uspešnosti i napuštanja studija na svim nivoima studija dobijaju se statističkom analizom podataka koja se vrši redovno, posle svakog ispitnog roka, prelaska u narednu godinu studija ili na sledeći nivo studija. Analizira se uspeh na ispitima, uključujući i odustajanje od provera znanja, kao i broj ispisanih studenata. Rezultati statističke obrade informacija o napredovanju studenata, stopi uspešnosti i napuštanja studija usvajaju na sednici Vijeća fakulteta i postaju dio baze podataka zaštićenog Sistema Nastavne i Kadrovske Evidencije (SNIKE), <https://snike.cis.ac.me>, a prosleđuju se i Centru za unapređenje kvaliteta Univerziteta Crne Gore (<https://www.ucg.ac.me/rektorat/kvalitet>).

Iz razgovora sa predstavnicima menadžmenta i članovima Komisije za obezbjeđenje i unapređenje sistema kvaliteta Biotehničkog fakulteta, Komisija je konstatovala da je stopa napuštanja studija velika, preciznije 10-20 % od upisanog broja studenata se ispiše na I godini, jedan broj ispisanih se ponovo upisuje sledeće studijske godine, a 10-20 % se uopšte ne pojavljuje na Fakultetu što je u priličnoj meri uslovljeno studiranjem na budžetu i Fakultet nije u mogućnosti da to spreči.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
d. Ustanova obezbjeđuje informacije o zadovoljstvu studenata studijskim programima.	Ispunjeno	Potreban

Komentar

Na osnovu priložene dokumentacije i razgovora tokom posjete članovi Komisije konstatuju da Biotehnički fakultet Univerziteta Crne Gore obezbjeđuje informacije o zadovoljstvu studenata studijskim programima.

Informacije o zadovoljstvu studenata studijskim programima dobijaju se obradom rezultata anonimnih anketa kao i direktnim razgovorom nastavnika i studenata. Ankete se sprovode elektronskim putem (<http://anketa.cis.ac.me>) na kraju svake studijske godine u terminu definisanom Akademskim kalendarom (<https://www.ucg.ac.me/objava/blog/12/objava/3-akademski-kalendar>) i obrađuju u Centru informacionog

sistema Univerziteta Crne Gore. Rezultati anketa su dostupni u Sistemu Nastavne i Kadrovske Evidencije (SNIKE), <https://snike.cis.ac.me> na web stranici Fakulteta, kome se pristupa isključivo preko ličnih kredencijala, a koji je povezan sa studentskom službom.

Zainteresovanost studenata za ankete nije zadovoljavajuća, prema podacima za studijsku 2020/21. godine, 43,1 % studenata je učestvovalo u anketi.

Iz razgovora sa predstavnicima menadžmenta i članovima Komisije za obezbjeđenje i unapređenje sistema kvaliteta Biotehničkog fakulteta, Komisija je konstatovala da ankete nisu validan pokazatelj mišljenja studenata jer studenti ne ocenjuje samo one predmete koje slušaju već sve predmete određene studijske godine.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
e. Ustanova obezbjeđuje informacije o dostupnim resursima za učenje i podršku studentima.	Ispunjeno	Potreban

Komentar

Na osnovu priložene dokumentacije i razgovora tokom posjete članovi Komisije konstatuju da Biotehnički fakultet Univerziteta Crne Gore obezbjeđuje informacije o dostupnim resursima za učenje i podršku studentima.

Na početku studijske godine, studenti se informišu o resursima za učenje i oblicima podrške dostupnim na fakultetu/ Univerzitetu.

Učenje na daljinu omogućeno je preko Moodle platforme Univerziteta Crne Gore dostupne na linku <https://dl.ucg.ac.me/> gdje se nalaze informacije o studijskim programima svih nivoa, predmetima, predmetnim nastavnicima i saradnicima na svim fakultetima čime je omogućen pristup zajedničkim izvorima znanja, razmjena edukativnog materijala, kao i informacija od značaja. Moodle platformi imaju pristup nastavnici, saradnici i studenti preko svojih kreiranih naloga.

Konkursi za mobilnost, obavještenja o stipendijama, razmjenama studenata, ljetnim školama, online školama, predavanjima eminentnih stručnjaka, naučnim tribinama i ostale aktuelne informacije mogu se naći na web stranici fakulteta, u sekcijama Vijesti i Obavještenja, koje se uredno ažuriraju.

Studenti i zaposleni na fakultetima i institutima Univerziteta Crne Gore preko svojih naloga imaju mogućnost korišćenja EDU ROAM mreže kojom pristupaju internetu sa akademskih mreža UCG i iz preko 35 zemalja svijeta.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
f. Ustanova obezbjeđuje informacije o karijernim putanjama svršenih studenata.	Djelimično ispunjeno	Potreban

Komentar

Na osnovu priložene dokumentacije i razgovora tokom posjete članovi Komisije konstatuju da Biotehnički fakultet Univerziteta Crne Gore obezbjeđuje informacije o karijernim putanjama svršenih studenata kroz studije.

Informacije o karijernim putanjama svršenih studenata Fakultet obezbeđuje kroz neposredan kontakt nastavnika i bivših studenata, nastavnika i privrednih subjekata gde su bivši studenti zaposleni, zatim preko devetomesečnog staža u okviru "Programa stručnog osposobljavanja" s obzirom da svake godine veći broj studenata (10 i više) obavlja stručno osposobljavanje u laboratorijama Fakulteta.

Analize tržišta rada obezbeđuju podatke o zapošljavanju svršenih studenata.

Takođe, fakultet je osnovao klub bivših studenata- Alumni (<https://www.ucg.ac.me/objava/blog/1242/objava/45667-alumni>) u cilju njihovog međusobnog povezivanja, kao i ostvarivanja tijesne saradnje i što čvršćih veza između bivših studenata i organizacija u kojima su zaposleni sa nastavnim osobljem i studentima Fakulteta, ali na web stranici nema informacija o članstvu i aktivnostima.

Iz razgovora sa predstavnicima menadžmenta i članovima Komisije za obezbjeđenje i unapređenje sistema kvaliteta, Komisija je konstatovala da se analize tržišta rada koje obezbeđuju podatke o zapošljavanju svršenih studenata prosleđuju samo Ministarstvu zdravlja. Na osnovu razgovora sa studentima, Komisija je zaključila da oni nemaju informacije o šansama i dužini čekanja zaposlenja nakon diplomiranja.

Takođe, Komisija je konstatovala da osnovani klub bivših studenata- Alumni još uvek nema članove. Studenti i bivši studenti nemaju nikakva saznanja o svrsi Alumni kluba.

Na osnovu razgovora sa većim brojem predstavnika privrede iz rasadnika, poljoprivrednih apoteka, Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, sajta za povezivanje poljoprivrednika, kao i sa bivšim studentima, Komisija je konstatovala da postoji tesna saradnja sa Fakultetom u smislu korišćenja laboratorija, angažovanja nastavnog osoblja u radnim grupama i komisijama Ministarstva, organizovanja studentske prakse, kao i učešća u "Programu stručnog osposobljavanja".

Preporuke u vezi unapređenja standarda

7a,d) Preporučuje se animiranje studenata u cilju njihovog masovnijeg učešća u anketiranju kako bi se ostvarili verodostojniji rezultati.

7a,d) Preporučuje se iniciranje izmene koncepta anketa u smislu da studenti ocenjuju samo predmete koje slušaju tokom jedne studijske godine.

7a,d) Preporučuje se da se rezultati anketa o zadovoljstvu studenata studijskim programima objavljuju na web stranici Fakulteta.

7e) Preporučuje se povezivanje web stranice Fakulteta sa web stranicom Centra za međunarodnu saradnju UCG (<https://www.ucg.ac.me/rektorat/saradnja>) radi veće dostupnosti informacija o mogućnostima mobilnosti studenata i zaposlenih.

7f1) Potrebno je da Biotehnički fakultet na svom web sajtu objavljuje aktuelne zvanične informacije o potrebama i mogućnostima zapošljavanja studenata koji su završili određeni nivo edukacije.

7f2) Preporučuje se promovisanje Alumni kluba u cilju učlanjivanja što većeg broja svršenih studenata i njihovog međusobnog povezivanja, kao i organizovanje aktivnosti uz redovno ažuriranje informacija na web stranici.

STANDARD 8. INFORMISANJE JAVNOSTI

Ustanove treba da objavljuju informacije o svojim aktivnostima i programima koje realizuju, koje su jasne, tačne, objektivne, aktuelne i lako dostupne.

Smjernice:

Informacije o aktivnostima ustanove korisne su za buduće i sadašnje studente, kao i za svršene studente, druge zainteresovane strane i javnost.

Stoga, ustanove pružaju informacije o svojim aktivnostima, kao i programima koje nude i kriterijumima za upis, planiranim ishodima učenja tih programa, kvalifikacijama koje dodjeljuju, procedurama za izvođenje nastave, učenje i provjeru znanja koja se koriste, stopama prolaznosti i prilikama za učenje koje su na raspolaganju njihovim studentima, kao i informacije o zapošljavanju svršenih studenata.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
a. Ustanova pruža informacije o svojim aktivnostima i programima koje nudi, kao i kriterijumima za upis, planiranim ishodima učenja tih programa, kvalifikacijama koje dodjeljuju, procedurama za izvođenje nastave učenja i provjeru znanja koja se koriste, stopama prolaznosti i prilikama za učenje koje su na raspolaganju njihovim studentima, kao i informacije o zapošljavanju diplomaca.	Djelimično ispunjeno	Eliminacioni
<p><i>Komentar</i></p> <p>Na osnovu priložene dokumentacije i razgovora tokom posjete članovi Komisije konstatuju da Biotehnički fakultet Univerziteta Crne Gore pruža informacije o svojim aktivnostima i programima koje nudi, kao i kriterijumima za upis, planiranim ishodima učenja tih programa, kvalifikacijama koje dodjeljuju, procedurama za izvođenje nastave učenja i provjeru znanja koja se koriste, stopama prolaznosti i prilikama za učenje koje su na raspolaganju njihovim studentima, kao i informacije o zapošljavanju diplomaca.</p> <p>Sve informacije su dostupne na web stranici Biotehničkog fakulteta, odnosno Univerziteta Crne Gore. Dokumenta koji se odnose na studente i zaposlene i zainteresovanu javnost dostupni su na web stranici Univerziteta Crne Gore: https://www.ucg.ac.me/objave_spisak/blog/10</p> <p>Svi propisi eksterni i interni, kao i licence studijskih programa dostupni su na linku: https://www.ucg.ac.me/objava/blog/6/objava/1</p> <p>Informacije o studijskim programima se objavljuju u objedinjenom Informatoru o studijskim programima kome se može pristupiti putem linka: https://www.ucg.ac.me/skladiste/blog_1033/objava_117529/fajlovi/UCG%20informatore%20-%20Vijesti%20insertacija.pdf</p> <p>Informacije o studijskim programima osnovnih studija se mogu naći na linku https://www.ucg.ac.me/objava/blog/1243/objava/116584-upis-2020-21, a master studija na linku https://www.ucg.ac.me/objava/blog/1243/objava/120255-master-studije-prijemni-ispit Studenti su mišljenja da postojeća web stranica Biotehničkog fakulteta koja je u okviru web stranice Univerziteta Crne Gore nije dovoljno pregledana, da su sve informacije dostupne ali se do njih teško dolazi.</p>		

Na linku https://www.ucg.ac.me/objave_spisak/blog/1243/1 se objavljuju informacije o aktuelnim konkursima za projekte, mobilnost, stipendije, zatim obavještenja o naučnim tribinama, konferencijama.

Sekcija Obavještenja za predmete https://www.ucg.ac.me/objave_spisak/poslao/fakultet/17 uključuje rezultate provjere znanja u toku semestra i na kraju semestra, materijale sa predavanja i dr.

Informacije o nastavnom osoblju dostupne su na linku <https://www.ucg.ac.me/osoblje/btf>

Međutim, na web stranici fakulteta nisu dostupne procedure koje regulišu rješavanje prigovora studenata u nastavnom procesu. Pored toga na Alumni stranici nisu prisutni podaci o zapošljavanju diplomaca.

Preporuke u vezi unapređenja standarda

8a1) Potrebno je detaljno revidiranje i ujednačavanje kartona predmeta u cilju unošenja svih informacija (uključujući dostupnost konsultacija), kao i dostupnost svih predmeta (uključujući i opšte) na web sajtu fakulteta.

8a2) Potrebno je učiniti javno dostupnim (na web stranici fakulteta) informacije o procedurama koje regulišu rješavanje prigovora studenata u nastavnom procesu.

8a3) Preporučuje se bolje struktuiranje web stranice Biotehničkog fakulteta radi lakšeg pristupa informacijama, jer su postojeću organizaciju stranice studenti okarakterisali kao "tešku za snalaženje".

8a4) Preporučuje se objedinjenje informacija o upisu na Biotehnički fakultet (<https://www.ucg.ac.me/objava/blog/1243/objava/116584-upis-2020-21>) sa informacijama o uslovima za upis, važnim datumima itd., a koje se trenutno nalaze u dijelu Vijesti https://www.ucg.ac.me/objave_spisak/blog/1243.

8a5) Preporučuje se unapređenje web stranice Alumni kluba radi pružanja više informacija o zapošljavanju diplomaca. Ovo se može postići objavljivanjem kratkih biografija članova Alumni kluba.

STANDARD 9. KONTINUIRANO PRAĆENJE I PERIODIČNO REVIDIRANJE PROGRAMA

Ustanove treba da prate i periodično revidiraju svoje programe kako bi osigurale postizanje ciljeva koji su pred njih postavljeni i odgovorile na potrebe studenata i društva. Revidiranje treba da bude usmjereno na kontinuirano poboljšanje programa. O aktivnostima koje se planiraju ili preduzimaju kao rezultat tih aktivnosti, potrebno je obavijestiti sve aktere na koje se one odnose.

Smjernice:

Cilj redovnog praćenja, provjere i revidiranja studijskih programa je da se osigura njihova adekvatna realizacija i da se stvori efikasno okruženje za učenje i podršku studentima.

Time je obuhvaćena evaluacija:

- sadržaja programa u svjetlu najnovijih istraživanja u datoj disciplini, čime se osigurava savremenost programa;
- promjenjivih potreba društva;
- opterećenja studenata, njihovog napredovanja kroz studije i završetak studija;
- efikasnosti procedura za provjeru znanja studenata;
- studentskih očekivanja, potreba i zadovoljstva programom;
- okruženja za učenje i službi za pružanje podrške, te njihove primjerenosti svrsi programa.
-

Programi se redovno pregledaju i revidiraju, u šta su uključeni studenti i druge zainteresovane strane. Prikupljene informacije se analiziraju, a program se prilagođava kako bi se osigurala njegova savremenost. Objavljuju se revidirane specifikacije programa.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
a. Kontinuirano praćenje i periodično revidiranje uključuju sadržaj programa u svjetlu najnovijih istraživanja u datoj disciplini, čime se osigurava savremenost programa.	Ispunjeno	Potreban
<p><i>Komentar</i></p> <p>Na osnovu priložene dokumentacije i razgovora tokom posjete članovi Komisije konstatuju da na Biotehničkom fakultetu Univerziteta Crne Gore, kontinuirano praćenje i periodično revidiranje uključuju sadržaj programa u svjetlu najnovijih istraživanja u datoj disciplini, čime se osigurava savremenost programa.</p> <p>Nastavni sadržaji u pojedinim disciplinama ili predmetima prema potrebama i aktuelnim trendovima redovno se unapređuju i inoviraju, a u skadu sa standardima i indikatorima za obezbjeđenje kvaliteta (samoevaluacija) Univerziteta Crne Gore. https://www.ucg.ac.me/objava/blog/1015/objava/60058-standardi-i-indikatori-zaobezbjedenje-i-unapredenje-kvaliteta-samoevaluacija</p> <p>Inoviranje nastavnog sadržaja se uobičajeno obavlja pred početak svake studijske godine, odnosno svakog semestra, kada je nastavnik u obavezi da pripremi informacije i plan rada za svaki predmet koje prije početka semestra dostavlja prodekanu za nastavu, kao i svakom studentu (član 8 Pravila studiranja na osnovnim studijama).</p>		

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
b. Kontinuirano praćenje i periodično revidiranje uključuju promjenjive potrebe društva.	Ispunjeno	Potreban
<p><i>Komentar</i></p> <p>Na osnovu priložene dokumentacije i razgovora tokom posjete članovi Komisije konstatuju da na Biotehničkom fakultetu Univerziteta Crne Gore, kontinuirano praćenje i periodično revidiranje uključuju promjenjive potrebe društva.</p> <p>Tokom posjete i kroz razgovor sa predstavnicima Fakulteta Komisija je zaključila da ustanova redovito prati i razvija svoje studijske programe uz angažman zainteresiranih strana. Organizuju se i obuke farmera radi dobijanja sertifikata koji su im neophodni prilikom apliciranja za sredstva iz IPARD i drugih EU fondova, kao i obuke osoba koje su odgovorne za promet sredstava za zaštitu bilja</p> <p>https://www.ucg.ac.me/objava/blog/1243/objava/129833-edukacija-lica-odgovornih-zapromet-sredstava-za-zastitu-bilja.</p> <p>Fakultet organizuje i ceremoniju dodjele nagrada studentima – budućim agronomima, koje obezbjeđuje Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, što je vid direktne podrške studijskim programima i studentima Biotehničkog fakulteta. Kroz saradnju sa državnim institucijama, posebno onima koje su direktno ili indirektno upućene na sektor poljoprivrede i proizvodnje hrane, dobijaju se dodatne smjernice u smislu potreba za određenim obrazovnim profilom.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
c. Kontinuirano praćenje i periodično revidiranje uključuju opterećenje studenata, njihovo napredovanje kroz studije i završetak studija.	Ispunjeno	Eliminacioni
<p><i>Komentar</i></p> <p>Na osnovu priložene dokumentacije i razgovora tokom posjete članovi Komisije konstatuju da na Biotehničkom fakultetu Univerziteta Crne Gore, kontinuirano praćenje i periodično revidiranje uključuju opterećenje studenata, njihovo napredovanje kroz studije i završetak studija.</p> <p>Visokoškolska ustanova analizira na koji način su procedure prikupljanja informacija i poduzetih aktivnosti utjecale na unaprijeđenje studijskog programa. Na kraju svakog semestra rukovodioci studijskih programa na osnovu pojedinačnih evidencija o uspjehu sudenata po predmetima pripremaju objedinjeni izvještaj - analizu uspjeha po sudijskim programima. Uspjeh studenata ostvaren u ispitnom roku razmatra se na posebnoj sjednici Vijeća, gdje se posebna pažnja stavlja na prolaznost na pojedinim predmetima, ukupnu prolaznost i na uspješnost studenata u odgovarajućem semestru.</p> <p>Prilog 21.</p>		

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
d. Kontinuirano praćenje i periodično revidiranje uključuju efikasnost procedura za provjeru znanja studenata.	Ispunjeno	Eliminacioni
<p><i>Komentar</i></p> <p>Na osnovu priložene dokumentacije i razgovora tokom posjete članovi Komisije konstatuju da na Biotehničkom fakultetu Univerziteta Crne Gore, kontinuirano praćenje i periodično revidiranje uključuju efikasnost procedura za provjeru znanja studenata.</p> <p>Provjera znanja studenata organizuje se kontinuirano tokom semestra i na završnom ispitu. Ove informacije su sadržane u informacionim listama predmeta koji nastavnici dostavljaju na prvom času predavanja (Prilog 5.1 do 5.13). Efikasnost definisanih procedura za provjeru znanja moguće je dijelom dobiti iz obrasca koji studenti popunjavaju kroz studentsko vrednovanje nastave gdje, pored ostalog, imaju mogućnost da istaknu da li je ispitivanje i praćenje rada studenta u toku semestra usklađeno sa usvojenim pravilima i kriterijumima.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
e. Kontinuirano praćenje i periodično revidiranje uključuju studentska očekivanja, potrebe i zadovoljstva programom.	Ispunjeno	Eliminacioni
<p><i>Komentar</i></p> <p>Na osnovu priložene dokumentacije i razgovora tokom posjete članovi Komisije konstatuju da na Biotehničkom fakultetu Univerziteta Crne Gore, kontinuirano praćenje i periodično revidiranje uključuju studentska očekivanja, potrebe i zadovoljstva programom.</p> <p>Kriterij se sprovodi preko portala SNIKE, kroz studentsko vrednovanje nastave gdje studenti popunjavaju upitnik kroz set pitanja od kojih se pitanja od C16 do C20 odnose na predmet, a pitanja od B7 do B15 na nastavno osoblje. Nastavnici i saradnici preko svog akademskog e-maila imaju pristup anketama nakon zaključivanja ocjena u semestu, a za sve ocjene koje su manje od očekivanih dobiju i preporuku koje obaveze moraju ispuniti.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
f. Kontinuirano praćenje i periodično revidiranje uključuju okruženje za učenje i službe za pružanje podrške, kao i njihovu primjerenost svrsi programa.	Ispunjeno	Eliminacioni
<p><i>Komentar</i></p> <p>Na osnovu priložene dokumentacije i razgovora tokom posjete članovi Komisije konstatuju da na Biotehničkom fakultetu Univerziteta Crne Gore, kontinuirano praćenje i periodično revidiranje uključuju okruženje za učenje i službe za pružanje podrške, kao i njihovu primjerenost svrsi programa.</p> <p>Fakultet sa svojim prostornim kapacitetima (učionice i laboratorije) pruža dobre uslove za izvođenje nastave i učenje. Za potrebe učenja nastavnici i saradnici studentima obezbjeđuju, pored preporučenih udžbenika, i drugi materijale – prezentacije i pisana predavanja, stručne brošure i časopise. Studentima je na usluzi i</p>		

biblioteka sa zavidnim brojem naslova i određenim brojem čitaoničkih mjesta, a veoma važnu administrativnu i logističku podršku studentima pruža studentska služba.		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
g. Programi se redovno pregledaju i revidiraju, u šta su uključeni studenti i druge zainteresovane strane.	Ispunjeno	Eliminacioni
<p><i>Komentar</i></p> <p>Na osnovu priložene dokumentacije i razgovora tokom posjete članovi Komisije konstatuju da se na Biotehničkom fakultetu Univerziteta Crne Gore, programi redovno pregledaju i revidiraju, u šta su uključeni studenti i druge zainteresovane strane.</p> <p>Uključenost studenata u revidiranje programa obezbijedena je njihovim učešćem u Komisiji za obezbeđenje i unapređenje kvaliteta, Komisiji za reakreditaciju, kao i kroz učešće u radu Vijeća fakulteta gdje kroz direktan razgovor sa nastavnim osobljem mogu ukazati na potrebu revidiranja nastavnog sadržaja.</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
h. Prikupljene informacije se analiziraju, a program se prilagođava kako bi se osigurala njegova savremenost.	Ispunjeno	Eliminacioni
<p><i>Komentar</i></p> <p>Na osnovu priložene dokumentacije i razgovora tokom posjete članovi Komisije konstatuju da se na Biotehničkom fakultetu Univerziteta Crne Gore, prikupljene informacije analiziraju, a program se prilagođava kako bi se osigurala njegova savremenost.</p> <p>Na Biotehničkom fakultetu se redovito prati i dalje razvijaju studijske programe uz angažman zainteresiranih strana</p>		
Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
i. Objavljuju se revidirane specifikacije programa.	Ispunjeno	Eliminacioni
<p><i>Komentar</i></p> <p>Na osnovu priložene dokumentacije i razgovora tokom posjete članovi Komisije konstatuju da se na Biotehničkom fakultetu Univerziteta Crne Gore sve promjene u strukturi studijskih programa javno objavljuju na web stranici fakulteta (https://www.ucg.ac.me/studprog/17/8/1/2021-mediteransko-vocarstvo-2019),</p> <p>Programi sa izmjenama u 2020. su jasno naznačeni kao https://www.ucg.ac.me/studprog/17/6/1/2021-animalna-proizvodnja-2020</p>		

Preporuke u vezi unapređenja standarda

9e) Preporučuje se Biotehničkom fakultetu da intenzivnije prati odgovarajuće indikatore kao što su zadovoljstvo studenata programom i nastavnim aktivnostima, broj upisanih i ispisanih studenata, generacijska prohodnost, mišljenje alumni organizacija i sl., te na osnovu toga vrši modernizaciju programa.

9f) Preporučuje se poboljšanje međunarodne saradnje kroz povećanje broja aktivnih međunarodnih sporazuma, broja mobilnosti nastavnika i studenata i dr. Pored toga, preporučuje se da se povremeno sprovode ankete među članovima alumini kluba, kao i da se ti rezultati analiziraju i da se inkorporiraju prilikom revidiranja studijskih programa.

9g) Preporučuje se nastavak osnaživanja veze sa predstavnicima tržišta rada, te da se strukturira način njihove uključenosti u praćenje i periodičnu reviziju studijskih programa.

9i) Preporučuje se učiniti javno dostupnim na web stranici Fakulteta procedure za redovito praćenje realizacije studijskih programa.

STANDARD 10. CIKLIČNO EKSTERNO OBEZBJEĐENJE KVALITETA

Ustanove treba da periodično vrše proces eksternog obezbjeđenja kvaliteta u skladu sa ESG standardima.

Smjernice:

Eksterno obezbjeđenje kvaliteta u svojim različitim oblicima može potvrditi efikasnost unutrašnjeg obezbjeđenja kvaliteta ustanove, i može služiti kao katalizator poboljšanja i ponuditi ustanovi nove perspektive. Njime se, takođe, obezbjeđuju informacije kako bi se i ustanova i javnost uvjerile u kvalitet aktivnosti ustanove.

Ustanove učestvuju u cikličnim postupcima eksternog obezbjeđenja kvaliteta koji u obzir uzimaju, gdje je to relevantno, uslove iz zakonodavnog okvira u kojem funkcionišu. Stoga, u zavisnosti od okvira, eksterno obezbjeđenje kvaliteta može poprimiti različite oblike i može se koncentrisati na različite nivoe organizacije (kao što su program, fakultet ili ustanova).

Obezbjeđenje kvaliteta je kontinuiran proces koji se ne završava eksternim povratnim informacijama ili izvještajem ili procesom preduzimanja naknadnih mjera u okviru ustanove. Dakle, ustanove vode računa da se napredak, koji je postignut od posljednje aktivnosti u oblasti eksternog obezbjeđenja kvaliteta, uzima u obzir prilikom priprema za sljedeću aktivnost.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
a. Ustanove vode računa da se napredak koji je postignut od posljednje aktivnosti u oblasti obezbjeđenja kvaliteta uzima u obzir prilikom priprema za sljedeću.	Ispunjeno	Eliminacioni

Komentar

Na osnovu priložene dokumentacije i razgovora tokom posjete članovi Komisije konstatuju da Biotehnički fakultet Univerziteta Crne Gore vodi računa da se napredak koji je postignut od posljednje aktivnosti u oblasti obezbjeđenja kvaliteta uzima u obzir prilikom priprema za sljedeću.

Nakon usvajanja Standarda i indikatora za obezbjeđenje i unapređenje kvaliteta/samoevaluaciju decembra 2019. god. od strane Senata Univerziteta Crne Gore, Komisija za kvalitet je za svaku studijsku godinu pripremila Izvještaje o samovrednovanju koji su usvojeni na Vijeću fakulteta (<https://www.ucg.ac.me/objava/blog/1242/objava/142503-17-izvjestaji-o-samoevaulaciji>). Izvještaji su potom prosleđeni Odboru za upravljanje sistemom kvaliteta koji ih je ocijenio i dostavio kao informaciju Senatu Univerziteta Crne Gore.

Kriterijum	Ocjena ispunjenosti	Kriterijum za reakreditaciju
b. Ustanova učestvuje u cikličnim postupcima eksternog obezbjeđenja kvaliteta koji u obzir uzimaju, gdje je to relevantno, uslove iz zakonodavnog okvira u kojem funkcionišu..	Ispunjeno	Eliminacioni

Komentar

Na osnovu priložene dokumentacije i razgovora tokom posjete članovi Komisije konstatuju da Biotehnički fakultet Univerziteta Crne Gore učestvuje u cikličnim postupcima eksternog obezbjeđenja kvaliteta koji u obzir uzimaju, gdje je to relevantno, uslove iz zakonodavnog okvira u kojem funkcionišu.

Biotehnički fakultet od svoje prve akreditacije kao obrazovne institucije (2005. god.) redovno vrši reakreditaciju kroz eksternu evaluaciju (2007. i 2012. god.) uz povremene izmjene nastavnog plana i programa koje su usvojene od strane Vijeća fakulteta i Senata Univerziteta Crne Gore (2019. i 2020. godine). Materijali sa sjednica Senata su javno dostupni za 2019. godinu <https://www.ucg.ac.me/senat.php?id=126> i za 2020. godinu <https://www.ucg.ac.me/senat.php?id=139>. Pri obje reakreditacije, studije su bile koncipirane po modelu 3+1+1, pa je u toku 2017. godine urađena reforma studiranja koja je u skladu sa evropskim modelom studiranja 3+2+3. Pri posljednjoj akreditaciji, akreditovane su osnovne akademske i primijenjene studije, master akademske, master akademske interdisciplinarne i master primijenjene studije, i prvi put doktorske studije, takođe, uz eksternu evaluaciju.

Prilog 22: Odluke Vijeća BTF i Senata UCG o izmjenama u nastavnom planu.

Preporuke u vezi unapređenja standarda

10b) Preporuka je da se na web sajtu Biotehničkog fakulteta učine dostupnim javnosti podaci o tome da institucija učestvuje u cikličnim postupcima eksternog obezbjeđenja kvaliteta koji u obzir uzimaju, gdje je to relevantno, uslove iz zakonodavnog okvira u kojem funkcionišu.

REAKREDITACIONI STAV I PREDLOG

Komisija predlaže Agenciji reakreditacioni stav:

1. Prihvatanje zahtjeva za reakreditaciju za period pet (5) godine

Obrazloženje:

Na osnovu Izvještaja o samoevaluaciji Biotehničkog fakulteta Univerziteta Crne Gore, uvida u prvobitno predatu i dokumentaciju dostavljenu naknadno na zahtjev Komisije, kao i nakon informacija i saznanja stečenih tokom posjete instituciji, a poštujući Zakon o visokom obrazovanju Crne Gore, Pravila i Standarde za reakreditaciju Agencije za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja, kao i ostala relevantna dokumenta i propise, u skladu sa Članom 2 (stav 5) Pravila o postupku reakreditacije ustanove visokog obrazovanja, Komisija predlaže dole navedeno.

Prihvata se Zahtjev za reakreditaciju Biotehničkog fakulteta Univerziteta Crne Gore za period od pet (5) godina, uz naknadnu kontrolu (“follow up”) i obavezu ispunjavanja preporuka u roku od 2 godine, te dostavljanja pisanog obavještenja i izvještaja Agenciji sa svom dokumentacijom koja je neophodna da verifikuje da su preporuke ispunjene.

Članovi Komisije su uočili izuzetan entuzijazam i posvećenost nastavnika i saradnika Biotehničkog fakulteta Univerziteta Crne Gore, te ogroman angažman da se studenti na savremen način osposobe da odgovore svim zahtevima tržišta rada i, shodno mogućnostima, uvedu u aktuelne probleme relevantnih naučnih oblasti. Posebno je izražena izvrsnost u veoma bliskoj saradnji sa različitim granama privrede, kao i prvrženost i privrednika i bivših studenata osoblju fakulteta, te je jasno evidentno da su u svakodnevnom prijateljskom i, moglo bi se okarakterisati, porodičnom odnosu i kontaktu. Uočeno je da u ostvarivanju nekih ciljeva postoje ograničavajući faktori na koje osoblje Biotehničkog fakulteta ne može uticati, te se ljubazno apeluje na više instance da u tome pomognu.

U nastavku teksta je dat spisak preporuka vezanih za svaki pojedinačni standard (označen brojem) i kriterijum (označen slovom) vezan za svaki od standarda.

1a,b,c) Preporučuje se javna dostupnost Izvještaja o samoevaluaciji i svih drugih procedura i dokumenata na web sajtu Biotehničkog fakulteta, a ne samo UCG i/ili Rektorata.

1a,b,c,d,e,f) Preporučuje se da se pripreme i učine javno dostupnim dokumenta koja će, pored opštih, koji su sada evidentni, sadržati i specifičnosti vezane za područje rada Biotehničkog fakulteta.

1c) Preporučuje se monitoring svih nivoa studija.

1d) Preporučuje se primena otkrivanja akademskih prevara na svim nivoima studija.

2c) Preporučuje se preciznije definisanje i dokumentovanje, kao i javna dostupnost postojanja spoljne ekspertize i referenci.

2d) Potrebno je uneti u Izvještaj o samoevaluaciji i učiniti dostupnim javnosti da studijski programi dokumentuju četiri svrhe visokog obrazovanja Savjeta Evrope.

2g) Preporučuje se da se u Izvještaju o samoevaluaciji unesu precizniji navodi nastavnih baza u kojima se sprovodi studentska praksa.

3a) Preporučuje se podsticanje nastavnog osoblja da pri izvođenju nastave i organizaciji procesa učenja u većoj meri vodi računa o raznolikosti studenata i njihovih potreba (npr. kroz kontinuirano održavanje različitih radionica).

3b) Preporučuje se da se više pažnje posveti sticanju stručnih kompetencija kroz realizaciju stručne prakse u okviru studijskog programa (npr. u trajanju od mjesec dana na kraju 3. godine studija). U tom smislu dati više značaja završnim radovima prvog i drugog ciklusa, koji se mogu realizirati i u okviru programa razmjene (mobilnosti) studenata, kao i angažovanjem gostujućih profesora i stručnjaka iz prakse.

3c1) Potrebno je se da se u informacionim listovima (kartonima predmeta) definisati način održavanja konsultacija kao jednog od oblika pružanja podrške studentima u savladavanju gradiva. Veliki broj informacionih listova ne sadrži nikakav podatak o konsultacijama.

3c2) Potrebno je uniformisati sve informacije u informacionim listovima (kartonima predmeta).

3d1) Preporučuje se pokretanje inicijative za korekciju forme Ankete, a u svrhu prilagođavanja stvarnoj situaciji na Fakultetu. Takođe, obzirom na slab odziv pri anketiranju preporuka je da se pokuša sa sporovođenjem anketa nakon završetka svakog semestra.

3d1) Preporučuje se Biotehničkom fakultetu da zauzme strateški pristup prema broju studijskih programa koji realizira, internacionalizaciji kurikuluma i daljem jačanju internacionalizacije (posebno razmotriti mogućnost uvođenja programa koji se izvode na engleskom jeziku, te razvoju zajedničkih programa s drugim univerzitetima u zemlji i inostranstvu).

3g) Potrebno je postaviti na web stranicu Biotehničkog fakulteta procedure koje regulišu rješavanje po prigovorima studenata.

4a) Preporučuje se da se učini dostupnim svim studentima putem linka na web stranici Fakulteta Pravilnik za upis na I, II i III ciklus studija na Biotehničkom fakultetu.

4d) Preporučuje se Biotehničkom fakultetu da u budućim aktivnostima modernizacije kurikuluma, izmjenama postojećih i donošenjem novih studijskih programa, uzme u obzir usklađivanje programa s programima u inostranstvu. To je posebno potrebno raditi na nivou kompetencija i ishoda učenja obzirom da postotak mobilnosti studenata je još uvijek nizak.

4e) Preporučuje se Biotehničkom fakultetu da na web stranici putem linka učini dostupnim dodatak diplomi osnovnih akademskih studija i osnovnih primjenjenih studija.

5a) Preporučuje se pokretanje inicijative prema Univerzitetu Crne Gore za uspostavljanje uslova za brže napredovanje nastavnog kadra i zapošljavanje mladih.

5b) Preporučuje se organizovanje didaktičkih kurseva za dodatno usavršavanje nastavnog kadra.

5c) Preporučuje se uključivanje studenata osnovnih studija u istraživanja.

5d) Preporučuju se češće posjete nastavnog kadra i studenata eksperimentalnom imanju i povećanje broja časova praktičnog rada.

6a) Preporučuje se instituciji unapređenje IT opreme. Uz pomoć bolje IT opreme profesori bi tokom laboratorijskih i terenskih vježbi mogli snimati iste i postaviti ih na online learning platforme za studente koji nisu bili u mogućnosti da ih isprate. Ovo može biti veoma korisno za osobe sa invaliditetom koji bi od kuće mogli pregledati i naučiti gradivo. Takođe bi moglo biti od koristi i u vanrednim situacijama kao što je epidemija, gdje studenti ne mogu pristupiti fizičkim resursima.

6b) Preporučuje se postavljanje pristupnih rampi za osobe sa invaliditetom kako bi se još više uzele u obzir potrebe raznovrsne studentske populacije.

6c) Preporučuje se da sve informacije i obavještenja koja su važna za studente, od termina ispita, rezultata bilo kakvih, a posebno ispitnih aktivnosti, kao i informacije o internacionalnim razmjenama i van nastavnim aktivnostima (kongresi, sportska takmičenja) budu proslijeđeni studentima preko njihovih zvaničnih e-mail adresa na Fakultetu/Univerzitetu. Na taj način stvara se potpuna i istomjerna transparentnost informacija prema svim studentima.

7a,d) Preporučuje se animiranje studenata u cilju njihovog masovnijeg učešća u anketiranju kako bi se ostvarili verodostojniji rezultati.

7a,d) Preporučuje se iniciranje izmene koncepta anketa u smislu da studenti ocenjuju samo predmete koje slušaju tokom jedne studijske godine.

7a,d) Preporučuje se da se rezultati anketa o zadovoljstvu studenata studijskim programima objavljuju na web stranici Fakulteta.

7e) Preporučuje se povezivanje web stranice Fakulteta sa web stranicom Centra za međunarodnu saradnju UCG (<https://www.ucg.ac.me/rektorat/saradnja>) radi bolje dostupnosti informacija o mogućnostima mobilnosti studenata i zaposlenih.

7f1) Potrebno je da Biotehnički fakultet na svom web sajtu objavljuje aktuelne zvanične informacije o potrebama i mogućnostima zapošljavanja studenata koji su završili određeni nivo edukacije.

7f2) Preporučuje se promovisanje Alumni kluba u cilju učlanjivanja što većeg broja svršenih studenata i njihovog međusobnog povezivanja, kao i organizovanje aktivnosti uz redovno ažuriranje informacija na web stranici.

8a1) Potrebno je detaljno revidiranje i ujednačavanje kartona predmeta u cilju unošenja svih informacija (uključujući dostupnost konsultacija), kao i dostupnost svih predmeta (uključujući i opšte) na web sajtu fakulteta.

8a2) Potrebno je učiniti javno dostupnim (na web stranici fakulteta) informacije o procedurama koje regulišu rješavanje prigovora studenata u nastavnom procesu.

8a3) Preporučuje se bolje struktuiranje web stranice Biotehničkog fakulteta radi lakšeg pristupa informacijama, jer su postojeću organizaciju stranice studenti okarakterisali kao "tešku za snalaženje".

8a4) Preporučuje se objedinjenje informacija o upisu na Biotehnički fakultet (<https://www.ucg.ac.me/objava/blog/1243/objava/116584-upis-2020-21>) sa informacijama o uslovima za upis, važnim datumima itd., a koje se trenutno nalaze u dijelu Vijesti https://www.ucg.ac.me/objave_spisak/blog/1243.

8a5) Preporučuje se unapređenje web stranice Alumni kluba radi pružanja više informacija o zapošljavanju diplomaca. Ovo se može postići objavljivanjem kratkih biografija članova Alumni kluba.

9e) Preporučuje se Biotehničkom fakultetu da intenzivnije prati odgovarajuće indikatore kao što su zadovoljstvo studenata programom i nastavnim aktivnostima, broj upisanih i ispisanih studenata, generacijska prohodnost, mišljenje alumni organizacija i sl., te na osnovu toga vrši modernizaciju programa.

9f) Preporučuje se poboljšanje međunarodne saradnje kroz povećanje broja aktivnih međunarodnih sporazuma, broja mobilnosti nastavnika i studenata i dr. Pored toga, preporučuje se da se povremeno

sprovode ankete među članovima alumini kluba, kao i da se ti rezultati analiziraju i da se inkorporiraju prilikom revidiranja studijskih programa.

9g) Preporučuje se nastavak osnaživanja veze sa predstavnicima tržišta rada, te da se strukturira način njihove uključenosti u praćenje i periodičnu reviziju studijskih programa.

9i) Preporučuje se učiniti javno dostupnim na web stranici Fakulteta procedure za redovito praćenje realizacije studijskih programa.

10b) Preporuka je da se na web sajtu Biotehničkog fakulteta učine dostupnim javnosti podaci o tome da institucija učestvuje u cikličnim postupcima eksternog obezbjeđenja kvaliteta koji u obzir uzimaju, gdje je to relevantno, uslove iz zakonodavnog okvira u kojem funkcionišu.

2. Odbijanje zahtjeva za reakreditaciju.

Obrazloženje:

Komisija predlaže Agenciji naknadnu kontrolu (follow-up) u naznačenom roku:

2 (dvije) godine

Datum 21.06.2022. godine

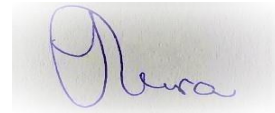
KOMISIJA

Prof. dr Silvana Andrić

Predsjednik _____

Prof. dr Amra Odobašić

Član _____

Dr Ivana Kuzminac

Član _____

Mr Anđela Martinović

Član _____

Dr Milica Vlahović

Član _____